

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

En svensk färglyriker.

DÄRUPPE i Konstföreningens lokal går Gustaf Fjæstad, iklädd en ljusgrå sportdräkt, och leder upphängningen af sina taflor. Hela mannen med det runda energiska ansiktet och den stora gestalten, tränad af idrott och landtmannalif, verkar som en naturkraft. Minst af allt verkar han stockholmare, som han egentligen är; däremot hittar man i hans person ofelbart konstnären, det tjugonde århundradets svenske målare, som bor i vildmark eller bondebygd och då och då kommer in till storstaden och förbluffar oss, utmattade gatuvagabonder och kammarsittare, med sitt sinnes naiva friskhet och sina taflors klang och must.

Knappt i något lands målarkonst har väl det energiska inträngandet i naturen, afslöjandet af landskapets själ, nått högre än hos 1900-talets svenska målare. Och Gustaf

GUSTAF FJÆSTAD.

Från Fjæstad-utställningen.

Fjæstad hör till de bästa bland dem. Den svenska vinternaturen är hans speciella område. Han målar de djupa, tysta skogarna tyngda af snö, träden i rimfrost, de isbelagda sjöarna, där snön ligger sammanblåst i små hvita bollar, eller den öfversnöade strandslutningen med en eka, som soffer vintersömmen i det svaga mänskimret.

Ett annat område, som han likaledes behärskar med mästerskap, är framställningen af rinnande vatten i skugga eller sol. Med en teknik, som helt och hållet är hans egen, åstadkommer han ett reflexspel af utomordentlig styrka och dekorativ hållning. Samma ämne har han äfven utnyttjat å några af de vackra bonader, hvilka förekomma å utställningen och som hans hustru väft efter hans anvisningar.

Bland Fjæstads öfriga, här exponerade taflor intager hans "Efter

"EFTER REGN."

"RIMFROST PÅ IS."

regn" ett framstående rum. Dessa smidiga granar med sina klungor af kottar och den lilla talltrasten ytterst på en gren bilda en komposition af betagande verkan. Det hela är beundransvärdt känt och måladt — ett stycke färglyrik, som vittnar om konstnärens fina natursinne.

Fjästad tillhör dessa rastlösa människor, som aldrig kunna gå overksamma. Då han ej målar, sysslar han med snickeri, träsnideri, utför arbeten i järn, koppar o. d.

På förevarande utställning har han ett "stabbebord i furu",

originellt och mas-sivt, som synes med lätthet kunna trotsa några sekel. Det är så godt som skuret ur ett stycke, detta bord, och där konstnären å porträttbilden tagit stöd mot detsamma, kan man icke undgå intrycket af kärnvirke också hos honom.

I allt sitt arbete framstår han som den envisesökaren och den originelle mästaren, en person för sig bland våra bästa nu levande svenska målare. Hur han kommit till denna punkt, där om skulle kunna skrivas åtskilligt, men det få vi göra i ett annat sammanhang.

Kvinnan som arbetar.

II.

De kvinnliga poststationsföreståndarna.

NÄR JAG FÖRST satte mig ner för att väga en dust med postverket för de kvinnliga poststationsföreståndarnas räkning, kände jag mig mycket liten, mycket åtkomlig och generad. Nog trodde jag att min själs harm var befogad, och det material jag höll i handen: siffror från verkliga blanketter, utdrag ur bref och allt sådant där, gaf ingen anledning att tvifla på, att jag stod inför ett i höfvisk form igångsatt utsvettningssystem. Men hvad hjälper allt detta, när man skall stå och bräcka nacken inför en sådan koloss som det K. postverket? Jag tog mod till mig i alla fall och skref en artikel, som jag försökte att göra så öfvertygande, så rörande som möjligt. Den var just färdig, då jag erhöll kännedom om att poststationsföreståndarna, manliga och kvinnliga, skulle samlas här i Stockholm för att åvägabringa en sammanslutning med syfte att söka förbättra sina villkor. — Seså, tänkte jag, nu går du miste om äran af ditt uppslag, men det betyder mindre inför glädjen att se att det ändtligen, ändtligen göres alarm och från det håll, där väckelsen också rätteligen bör komma. Och eftersom hvad som här kommer att sägas af och om hela kåren, gäller dess kvinnliga medlemmar i minst lika hög grad som de manliga, kanske mera, får du stöd af en hel kårs erfarenheter för hvad du personligen inhämtat om enstaka fall.

Dagspressen har redan omtalat mötet, och de detaljer angående poststationsföreståndarnas ställning, som framkommo i inledarens, stationsinspektör Holmströms, föredrag ha lästs och — glömts. I städerna känner man ju inte till dessa enkla arbetare i verkets tjänst, som höra dit och dock icke göra det, som på landsbygden hålla ihop det stora nät, som postverket lagt ut öfver landet, och utan hvilka härfran skulle bli trasslig nog.

Det finnes öfver tusen sådana, som med en lön varierande mellan 150, 300, i enstaka fall upp till 600 kronor om året dag ut och dag in året rundt utan någon sammanhängande ledighet äro bundna vid ett arbete, som styckar deras tid och i många fall tar hufvudparten om ej hela deras arbetskraft. Hur postverket kunnat hålla

deras löner så orimligt lågt nere, trots det att arbetet ständigt stigit och stiger, är en historia för sig. Sysstlan lämnas nämligen principiellt till den minstbjudande, och den, som vill ta den för egen del eller hålla undan den för en annan, behöfver blott underbjuda med en femtio kronor, ja mindre, för att komma i åtanke. Vill då innehafvaren behålla sysstlan, får han i sin tur gå lika lågt eller lägre. Personlig illvilja och lust att skada spela därför stor roll vid af- och tillsättande af poststationsföreståndaretjänsterna. För de manliga är detta illa nog, men de ha dock som regel annat arbete, andra möjligheter. De ha också lättare att stå på sig än kvinnorna, att värja sig mot allmänheten å ena och arbetsgifvarens postverket å andra sidan. Men en kvinna, klämd mellan dessa bägge sköldar, beroende för sitt uppehälle af dessa två, tre, fyra hundra kronor, hon vet vid Gud i himmelen, att hon lefver! Något ålderstillägg har hon ingen rätt till — det händer snarare, att hon för att af nåd få behålla sysstlan på äldre dar får pruta af på lönen — pension har hon icke ett öre af.

Jag skall be att få illustrera fakta genom en historia, i sina hufvuddrag tämligen typisk, efter hvad jag tror. Den har berättats mig för någon tid sedan af en person, som under årtal med intresse följt dess förlopp. Alla siffror äro autentiska. Den är alldeles sann, historien. Vi andra, som lefva i bättre förhållanden och icke äro nöjda med dem, ha dock svårt att ta hela verkligheten till vårt hjärta, att realisera hvad den betyder.

En ung flicka, som just börjat titta på världen öfver de tjugo årens murkant, sändes en sommar ut till en större landsbygdsförsamling för att sköta dess poststation. Hon hade tagit de examina, som då fordrades för att komma in vid postverket, hvarför denna underordnade och underbetalda befattning i en af krok hettes vara endast tillfällig. Arbetet var väl på den tiden icke så kräfvande, men band dock den, som skötte det, vid sig hvarje dag året rundt ett visst antal timmar. Det honorerades med 360 kronor per år, var alltså icke beräknadt att ensamt föda en man, knappast en gång en kvinna. Af denna summa åtgick minst de sextio till hyra af lokal åt posten, dess städning, eldning och upplysning. Det lilla nätta beloppet af 300 kr. återstod sedan till alla personliga utgifter.

Detta vore naturligtvis alls icke att stå ut

med i längden, tänkte den unga flickan, men jag kommer snart härifrån. Hon var alldeles som Robinson på sin ö, hvar dag väntande på skeppet, som skulle komma att hämta honom till civilisationen, men det hände henne såsom Robinson: vecka lades till vecka, månad till månad, det blef höst och vår, sommar och höst igen, men skeppet kom icke. Skillnaden var blott den, att sydfruktar eller sköldpaddor eller getter förekommo endast i ringa mängd där på landsbygden, vildar fanns det däremot nog af, äfven om de ej i bokstaflig mening voro människoätare. Flickan svalt och frös igenom första vintern, och medan hoppet lefde starkt, gick det drägligt nog, men äfven svält blir enformig i längden och dess eventuella uppfostrande betydelse uppväges af den menliga inverkan detta permanenta fysiska tillstånd utöfvar icke minst på en ung kvinna i sina bästa år.

Och medan åren gingo, ökades alltjämt arbetet. Församlingen beslöt de underbaraste posttider man någonsin kunnat tänka sig, sju på morgonen tror jag de började, och sent på kvällarna hölls också öppet en tid samt litet då och då däremellan. Nu började man i den trakten läsa tidningar mera än förr, hvarje stuga, snart sagdt, hade sin lilla lapp åtminstone en gång i veckan, och hvarje postsäck svällde af ungdomens vykorts-korrespondens under den tid, då vurmen först blef vurm på landsbygden och Fröberg i Finspång förtjänade sina första miljoner.

Efter tretton år — tänk! — beviljades henne en löneförhöjning per år af 40 kronor, men högre kunde hon aldrig komma. Hon var nu bruten till hälsa och trött och hopplös till sinne, och hvad hon förvärfvat var ett djupt och konsekvent förakt för människorna, härrörande af en nästan ofelbar människokännedom. Det är inte mycket kvar af den unga, hoppfulla flickan, som kom ut till landet som man far till ett slags rekreation. Men i kanten på hennes postlucka sitter sedan årtal en liten lapp, på hvilken står med hennes lilla piktur: "Jag skall tåla allt, jag skall tåla, då jag blir förolämpad."

Hon har under dessa år inte haft en enda dags ledighet, annat än då hon på egen risk och kostnad lyckats skaffa någon att sköta hennes arbete.

Och Robinson är fortfarande på sin ö.

När ni närmast köper skodon begär då att få se

Victoria hängan

Profva dem och öfvertyga Eder att de göra skäl för namnet "Damernas favorit".

VICTORIA-kängor säljas i finare skoaffärer öfverallt — i alla moderna färger och skinnsorter, till populära priser och tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

Det finns naturligtvis en massa saker från postverkets sida att försvara sådant uppförande med, jag känner till en del, men vägrar utan vidare att ta dem som skäl. I det fallet, friherrinna Åkerhjelm, är jag kanske en mycket kvinnlig kvinna, en af dem ni varnat för, som bli istadiga, när deras känslor affekteras. Jag ser bara till det otacksamma arbetet, de långa timmarnas ensamhet då det är slut, den magra kosten, svältandet i smyg, fattigdomen. Jag tycker, att det är onödigt sparsamhet af ett verk, som årligen låter applådera sig för sina miljonöfverskott. Jag tycker, att äfven om det skulle få sätta till litet på en poststation — — men nåja, det där begriper jag väl inte.

Ett annat exempel ur samma sagesmans erfarenhet.

En kvinnlig poststationsföreståndare sköter, efter att i tio år varit i postverkets tjänst, posten vid en större järnvägsstation. Hennes inkomster gå med biträdes-arfvode — platsen anses alltså icke kunna skötas af en ensam

person — upp till 850 kr. Därifrån afgå posttransport, hyra för postlokal m. m., så att för de personliga utgifterna återstå 580 kronor.

Poststationen hålles öppen 4 timmar hvarje dag, 2 timmar på söndagarna. Ett exempel på omsättningen är, att vid stationen under ett år *inlämnats* 1,200 rekommenderade försändelser, ungefär lika många postanvisningar och 150 assurerade försändelser med ett värde af 50,000 kr. Ankommande poster äro ungefär lika stora. Därtill kommer den på landet så besvärliga tidningsexpeditionen, där hvar och en hämtar sin tidning själf, samt postsparbanksrörelsen. Då skatterna äro höga och priserna på lifsförnödenheter snarare öfver än under stadsnivå, inses lätt hvilket lif af oerhörda försakelser, som blir lönen för detta slitande och personligheten *helt* kräfvande arbete. Och för ålderdomen? Otrygghet, fattigdom, den allmänna barmhärtigheten?

Är detta rätt och värdigt?

ELIN WÄGNER.

tillbaka till sin "rätte ägare". Först höres ett förskräckt utrop, så kommer en skur af fula ord med mindre goda betyg om bildade människors afskum till barn, därpå följer den reglementerade hänskrattsalvan från gården och "utkiken" på planket, gumman har återfått fattningen, rusar emot ingångsdörren, där ett tiotal pojkhänder och ryggar obevekligt markera "förbjuden ingång", så snyter hon sig på nytt i fingrarna och aflomar med sin tunga börd under höga bedyranden, att det där ska hon allt rapportera för "professorn". Så fortgår leken dag efter dag, vecka efter vecka, alltid hälsad med samma skallande, skadeglada tjufpojksjubel. Flere förbipasserande kände dock till eländet, gingo lugnt fram till porten, trampade på snöret och slet o af portmonnän till vår orimliga bestörtning. Den lösningen hade vi aldrig väntat oss — men funno dock, att det var ganska rättvist.

En af pojkbarna vågade sig en gång helt fräckt ut och återfordrade gårdens tillhörighet, men hälsades vid parlamentandet med en väl placerad "hurrlil".

Ett annat sätt att fördrifva tiden och roa sina tillfälliga gäster var att i skymningen spanna ett segelgarnssnöre från professor Claasons plank öfver till Annerstedtska huset i jämnhöjd med en välväxt karls längd. Där kommer en intet ondt anande liten universitetsadjunkt i latin, grubblande öfver någon klassiker, gatan uppför och hans höga, redan förut oborstade hatt strykes plötsligt af hufvudet. Gubben, som ser illa, undrar först, hvem som gick förbi och bar sig så illa åt, sedan börjar ett ifrigt letande efter hatten; när den i halfmörkret är funnen och väl nedtryckt i pannan, går gubben till all olycka samma väg igen och utsättes naturligtvis för andra gången för samma otur, att hatten ej vill följa med hem, utan trilskas i stället att "ut och rulla" för sig själf. Jag minns mycket väl, hur jag hade gjort i ordning ett dylikt arrangemang, då en ovanligt storväxt man, kandidat B., kom brådskande för att tentera i historia för dåvarande docenten, numera f. d. universitetsbibliotekarien och Gunnar Wennerbergs efterträdare i Svenska Akademien, Claes Annerstedt. För en sådan längd var ej saken arrangerad, "kandidaten" träffade tråden med sitt breda bröst, den brast; jag kommer tydligt ihåg att den träffade såg fundersam ut, men ej hade tid för djupare reflexioner, och så slapp jag den gången helskinnad undan. Om nuvarande landshöfdingen i Luleå län tänker efter, kanske han erinrar sig den röda tråden före sin tentamen i historia till juridikofilen. Nu kan jag ju gärna — snart trettio år efteråt — tala om, att den hade jag satt upp, om en frivillig be-kännelse nu efter "preskriptionstidens" utgång kan vara af betydelse i ena eller andra af-seendet. —

I mitt lilla hem i hufvudstaden står inne i förmaket eller salongen eller fruns rum, hvad man nu ska' kalla det, en soffa, lång som en mindre boggievagn på en smalspårig järnväg, och berättar med sin raka rygg och sina roligt svängda fötter, att den redan fyllt sina 85 år, byggd som den är i äkta svensk "Karl-Johans-stil" (sen empire, om man så vill). Nu har jag sett den där soffan i precis tjugonio år; den har flyttats hit och dit, den har varit mina bröders och min egen skolpojks-soffa, den blef sedan i en annan lägenhet i Fyrisstaden min studentsoffa och försökte förgäfvat lära sig juridik. I olika färger har den prunkat, och så kom den en vacker dag att flytta till hufvudstaden, lärde sig plugga teaterpjäser, fick smak för Bellman, Sehlstedt och Fröding till luta, tjänstgjorde som offer vid

Några skolpojks- och studentminnen från Fyris strand

i glad oordning upptecknade af Manasse.

III.

Geijerska huset och Agnes Hamilton.

FRU HELENA NYBLOM MED SONEN KNUT ("MANASSE").

NÄR JAG tänker på all den poesi, som hvilade öfver Fyrisstaden, stanna tankarna ofrivilligt vid en idyllisk liten bostad uppe vid Carolina rediviva, förr känd under namn af Geijerska huset, och sedan allmänt kallad "Annerstedtska gården", där mina föräldrar under sex års

tid hade sin varelse, tiden mellan "Vers-hus-åren" nere vid Islandet och de åtta åren i Lagerbringska gården på Trädgårdsgatan.

"Det ligger ofvan Fyris' dal,
där middagsskuggan faller sval
vid höga Carolina.
Det står där skildt från larm och torg,
just som det höfves forskarns borg,
och solens strålar skina
i arla som i särila stund
på Geijers hus vid Odinslund.

Det är ett tjäll af simpelt trä,
men bäddadt in i ljufligt lä
af rika lönnars stammar.
Vid mörkt staket syrenen står,
och apeln klär sig hvarje vår
i dräkt, som snöhvitt flammor,
och flöken slår bland trädens blad,
det doftar land och är dock stad."

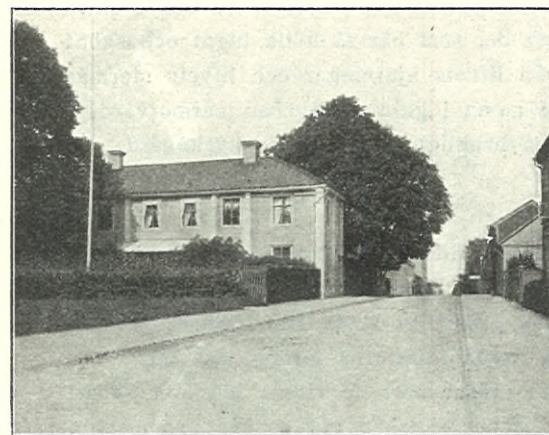
Så begynner gubben far, Carl Rupert Nyblom, för precis tjugufem år sedan nu i sommar sin dikt om detta hem, där Erik Gustaf Geijer lefde sina sista Uppsalaår, innan han flyktade till hufvudstaden.

En härligare trädgård och gård, speciellt för ungdomen, kan man näppeligen tänka sig, och Annerstedtska gården var i början af åttio-talet centrum och samlingsplats för alla våra lekar och utflykter. Det är ju mycket troligt, att vi ansågos som Fjärdingens enfants terribles,

men oj! oj! oj! hvad vi hade roligt! Utåt Öfre Slottsgatan vette en stor port, som ej gick ända ner till marken, och utanför denna port gick den ännu icke stenlagda trottoaren fram.

Det var en daglig sport att ute i sanden på trottoaren placera en portmonnä, starkt fastsurrad i ytterändan af ett snöre. Detta täcktes med sand och andra ändan af snöret befann sig sedan naturligtvis inne på gården i näfven på någon okynnig skämtare. På planket placerades "utkiken", varskoende om målsmän, lärare eller fäder voro i antågande. Nej, allt klart! Nu kommer första offret. Det är en fet gumma från Åbergs bageri i tolfvan Öfre Slottsgatan. Hon har en stor väldig korg under hvar arm, fylld med "skräddkakor", skorpor och allt annat smått och godt i bageriväg.

Gumman får syn på portmonnän. Hon stannar, funderar, sätter så med mycken möda ner, först den ena och så den andra korgen, där-efter tar hon långsamt af sig höger vante, snyter sig omsorgsfullt och länge i fingrarna, torkar höger hand på den grofva grå kjolen, ser sig spanande omkring och böjer sig så ner för att ändtilligen upptaga det dyrbara fyndet. Men det skulle gumman aldrig hafva gjort! Ty när det skiljer en gammal tum mellan hennes hand och det rödskinande, mässingsbeslagna föremålet — inköpt genom hopskrämning i Rosenbergs bod på Drottninggatan — flyger detta med en knyck under porten och in på gården

GEIJERSKA Huset ("ANNERSTEDTSKA GÅRDEN") I UPPSALA.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäftan årligen. Kolorerad omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem. . . .
Nu är tid att prenumerera.

Inöfvande af större mördareroller och hamnade till sist i vårt eget — mitt nya hem. Ehuru den nu står där med skinande nypolerad mahogny, nyklädd i grönt med hvita empirkransar, och paraderar på sin hedersplats, så kan jag än i dag aldrig se den, utan att i fantasien flytta den tillbaka till sin ursprungliga plats just uppe i Geijerska huset i Uppsala.

Men det är icke blott platsen, det ärensärskild person, som samtidigt träder fram i minnet. —

Det var i början af juni 1879. Från klarblå försommarhimmel kastade solen sina första värmande strålar ner öfver den eviga ungdomens stad. Det dallrade af glädje och lifslust, det kom en berusande doft af hägg och syrén och talade om sommarlycka och sommarfrid. Geijerska huset var så byggt, att på nedre botten fanns en stor, härlig sval veranda, som förde direkt ut i trädgården, och därinnanför låg den stora matsalen, som upptog hela husets bredd med fönster både åt gårdsplanen och åt "Carolina".

På ena väggen hängde ett kolossalt porträtt från golf till tak af Adolf Fredrik i barockguldrum, och midt emot satt ett mindre af Lovisa Ulrika med rosenröda läppar och runda stora, ljusblå, undrande ögon, och därunder, mellan den gammalmodiga kakelugnen och ena trädgårdsfönstret, stod just denna soffa, äfven då klädd i grönt.

Jag hade smugit mig in i salen, jag hade inte tid att höra på bofinken, som sjöng små lustiga roulader som en galning utanför, jag var idel öra för att lyssna till en egendomlig kvinnoröst, som berättade om flydda lyckliga dagar i Geijers hus.

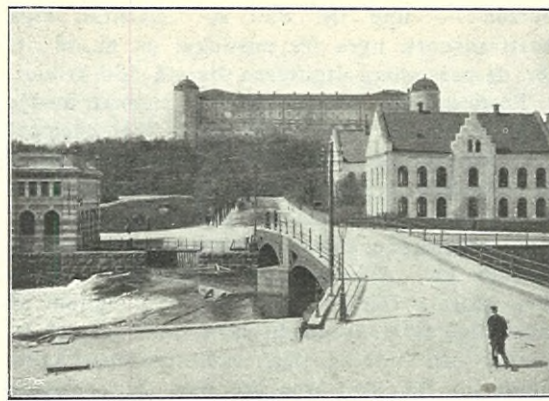
Hvarje vrå i huset, hvarje gångstig i trädgården kände hon till och höll af, men bäst trufdes hon, när hon kom på besök ner till föräldrarna, hvilket denna sommar nästan skedde dagligen, just i denna soffa, som hennes fader låtit förfärdiga just för denna plats.

Jag minns, med hvilken helig vördnad jag lyssnade till hvarje ord, som utgick ur hennes mun, jag minns, hur hon kunde få mitt hjärta att klappa, då hon berättade om sin store fader, Sveriges och Uppsalas stolthet, och jag kunde, ehuru blott nioårig, likasom känna i luften, hvilken stor, *enastående* stor och vacker själ, som dolde sig bakom dessa blågrå, egendomliga ögon, som man aldrig glömmer. Få människor ha präntat sig så i mitt inre, och ehuru hon sedan tjugotvå år i sommar hvilat i ro bredvid sin fader under lindarna däruppe på Uppsala gamla minnesfyllda kyrkogård, kan jag aldrig se min gamla vackra soffa utan att med varmt klappande hjärta tänka på stora matsalen i Geijers hus och på "tant Agnes", Erik Gustaf Geijers dotter och husmor på Uppsala slott — grefvinnan Agnes Hamilton.

Oförgätliga voro de aftnar man hade glädjen

GREFVINNAN AGNES HAMILTON.

UPPSALA SLOTT FRÅN ISLANDSBRON.

att som barn få tillbringa i det glada Hamiltonska huset uppe på Slottsbacken, och jag minns, hur man under julloftet gick och längtade, att annandag jul skulle komma, barnens egen stora dag på slottet med julgransplundring och lekar, sång af grefvinnan Agnes och några vackra ord om julen och människokärlek af Pontus Wikner. —

Apropå "slottet" står just nu en liten episod för mig. Far och mor hade strax efter jubelfesten 1877 i september rest till Italien, och tillsammans med fem syskon och två tjänstearkar huserade man i lilla entresolvåningen i tre månaders tid, under öfverinseende af kandidat Hugo Hamilton, numera landshöfding och ståthållare på Gäfle slott. Jag gick i den dåvarande fyrklassiga Schramska skolan, inrymd i gamla Observatoriet på Svartbäcksgatan, där Upplands nation förfrikt en kort tid hade sitt hem. Man läste för den snälla mamsell Runnbäck, fick aldrig bakläxa, ansågs som en flitig yngling och fick premium i fyra terminer — fullständigt orättvist förresten. Mamsell R. talade en dag om afgudar och afgudadyrkan.

Det där intresserade mig betydligt mer än både: hvad är det? och division af tresiffriga tal. Jag började rent af grubbla på det där. Hemma på slottet stod i entresolvåningen en gipsbild af — jag tror det var Amor med båge eller kanske det var någon annan berömd storhet.

Jag var ensam i rummet, det hade börjat på att skymma en smula, då jag ett, tu, tre befinner mig ligga på knä framför bilden i den mest brinnande bön för föräldrars, syskons och egen välfärd, ja, kanske också någon liten önskebön till jul. Jag gjorde med ett ord efter som jag läst och hört att afgudadyrkare gjorde. Men somliga straffar Gud genast, heter det. Jag hade inte hunnit så vidare långt i mitt affall, förrän jag alldeles mållös släpper de hopknäppta händerna, det isade på ryggen och dansade för ögonen. I väggen bakom bilden börjar det mest infernaliska rasslande som af kedjor, och med hjärtat i halsgropen och kallsvetten i pannan rusar jag som en vettvilling i full ångest ut i den långa stenkorrideren, nedför trappan och ut på borggården, där jag dock inte vågade stanna; jag tyckte, att Gustaf-Vasa-bysten förebrående tittade snedt på mig. Efter den betan var jag mörkrädd i ett par år, och hur jag speciellt bäfvade för mitt eget sofrum, där bilden stod, och för den långa korrideren och trappuppgången, när höstmörkret föll på, det är omöjligt att i ord uttrycka. Rasslet af kedjor just i *den* väggen fick jag omsider förklaring på. Det var helt enkelt råttor, som bakom de på papp spända tapeterna krefsade undan löst murbruk, hvilket sedan rann ned utefter väggarna, och till sist togo de sig en ordentlig rutschbana efter själfva tapeten. Här af ser man, att mörkrädsla är en absolut följd af afgudadyrkan. H. S. B. = Hvilket skulle bevisas.

EN KÖPENHAMNSIDYLL.

I STORSTADSLIFVETS hårda larm och brus från gator, torg och broar, folk och hus finns gömd en liten lugn och fredad vrå bakom ett plank med port, och de, som gå igenom porten, vandra tyst och sakta, som vore här en helig ro att akta.

Är det en kyrkogård? Ja väl. Stig på!

Ett stycke trädgård, litet skräpig nu på hösten, men till höger finner du en bättre ansad plats och där i fred små aflångt runda kullar — led vid led, de flesta lika stjälppta puddingformar — planterade med blomsterstånd och grönt, och de, som här få hvila lugnt och skönt från lifvets njutningar och lifvets stormar, ha namn i guld på dyrbar marmorvärd, som brukligt är på hvarje kyrkogård.

En välklädd äldre dam står sänkt i tankar vid en af formarna. En annan vankar med gummligt korta steg omkring och ser på marmorplattorna förnöjd och ler och städar bort de vissna löf, hon finner. I hennes sällskap går en katt, som spinner och skjuter rygg på smeksamt kattmanér. Och se, där borta står ett äkta par,

två ännu unga människor, som båda med sorgetyngda ögon stumt beskåda en graf med sina första kransar kvar.

Och främling, du, som af ett vänligt öde förts in i denna ömma grafidyll, läs namnen öfver kullarna och fyll din själ med gyllne ord om dessa döde!

VÅR TROGNE HEKTOR.

BARNENS BÄSTE VÄN.

Så står på en. Och se nu här på den:

MIN ZEPHORIS.

MIN ENDE VÄN PÅ JORDEN.

Och på en tredje finner du de orden:

NITOUCHE.

FARVÄL OCH TACK!

VI SES IGEN.

När du har läst det där och dylikt mer, så må du väl bli rörd till ljufva tårar af all den kärlek, hvars bevis du ser. Och när du röner hjärtlöshet, som sårar, och finner världen otacksam och hård, så tänk på denna lilla kyrkogård!

Köpenhamn i nov. 1907.

FRIDA LANDSORT.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfumeri
Louise,
— Stockholm. —**

Madonnabilden.

Berättelse af Ernst Lundquist.

(Forts.)

HAN HADE aldrig besvarat en smekning, det visste hon nog, sådant låg icke för honom, han hade ju rent af knuffat undan Teresa, då hon ville kyssa honom som liten, det erinrade hon sig alltid med en viss skadeglädje. Aldrig kunde en verklig son ha varit mera lydig och uppmärksam än han var mot henne. Anade han, att hon hyste en önskan, hade han uppfyllt den, innan hon hunnit uttala den. Och om kvällarna, då hon alltid satt i korgstolen inne i hans rum och talade vidt och bredt om sin far och allt hvad han uträttat för sitt land, kväfde han sina gäspningar, så att hon aldrig såg dem, och lyckades alltid formulera sina svar, så att hon ej skulle märka, hur likgiltig han var för den konservativa högerns ledare, den store finansministern Vincenzo Serra, som bragt statens debet och kredit att gå ihop. Allt detta hade han hört tusen gånger, och medan hon orerade därom, sysslade hans tankar kanske med ett matematiskt eller fysiskt problem.

Han gick raskt igenom sin tekniska skola och sitt Instituto tecnico, där han tillhört landtmätareafdelningen, och vid sjutton år var han färdig att bege sig till skogsinstitutet i Vallombrosa, ty dit stod hans håg. Det hade på de senare åren gått som en väckelse genom Italien beträffande forstväsendets livsviktiga betydelse för landet. Man hade insett och offentligt lagt i dagen, att det sekelgamla förödan- det af landets skogar var den förnämsta anledningen till många nationalolyckor, fruktbara dalars ödeläggelse genom ras från bergen, flodernas öfversvämning, som hvarje vår och höst vållade landet sådana förluster af egendom, kreatur och människolif, flodmynningarnas försumpande och malarians skräckvälde på de trädlösa slätterna. Man hade redan börjat med att låta rekryter och skolungdom på vissa dagar göra utmarscher på landsbygden och plantera tusentals unga träd, som alla skickats från Vallombrosa. Vincenzo var eld och lågor för denna patriotiska gärning och förklarade, att åt den ville han ägna sitt lif. Vittoria tog reda på, hvad det skulle kosta för honom att gå igenom skogsinstitutet — jo, hennes pengar räckte godt till, och hon gaf sitt bifall. Det var första gången som Vincenzo tog henne i famn och kysste henne. Att han vid afresan till Vallombrosa skildes från henne så utan rörelse eller synlig saknad, var ju ej underligt, tyckte hon; han hade naturligtvis alla sina tankar riktade framåt och icke tillbaka; på hans ömhet var hon säker, den hade han alltid visat i handling, och det var hufvudsaken. Han hade lofvat att ta sig permission och komma hem till den tjugonde april, hennes fars födelsedag, som för henne alltid varit den högtidligaste dagen på hela året och firats särskildt.

Men innan han reste, hade han helt och hållet ordnat om hennes och sina egna affärer. Han hade på soldon tagit reda på, hur mycket Vittoria ägde i bankmedel och värdepapper, och efter ett par timmars kalkylerande förklarade han, att hon hittills hushållat opraktiskt, detta kunde ej gå i längden; för att vara säker på att aldrig komma på bar backe måste hon genast för allt hvad hon ägde köpa sig en lifränta. Annars skulle hon bara offra allt hvad hon ägde på honom och hans studier och sedan stå där med två tomma händer. Just nu var stunden inne att köpa lifräntan, då kunde hon sitta i tryggt välstånd i hela sitt

lif. Fick hon någon gång en liten sedel öfver, skulle hon med glädje skicka den till fonom, antingen han behöfde den eller icke, det visste han nog, men han hade ställt sig så att han kunde vara oberoende af allt understöd från henne. Med stöd af en lifförsäkring, som han tagit, och borgen, som det tekniska institutets direttore skaffat honom, hade han i dennes namn, ty själf var han ej myndig, tagit ett banklån på den summa, som erfordrades för hans kurs vid skogsinstitutet. Hans samvete förbjöd honom att bestjåla Vittoria på hennes lilla arf, och nu skulle hon bara göra som han ville, ty det var det bästa för dem bägge.

Vittoria blef så gripen öfver den ömma ömtänksamhet, hvarmed han planerat för hennes framtid, att hon ej kom sig för med att göra en enda invändning. Och så klokt, så praktiskt hade den sjuttonårige, brådmogne gossen tänkt ut allt, att hon ej kunde annat än häpna öfver honom. Affären ordnades, och allt var klart, innan Vincenzo reste. Vittoria skulle få mer än tillräckligt att lefva af, och att hon ej skulle lämna något efter sig i arf åt honom, gjorde ju egentligen ingenting, han skulle naturligtvis bli en stor man och själf förtjäna sig oerhörda rikedomar; hon fick vara tacksam, att det var hennes stackars slantar, som hjälpt honom fram på den första och svåraste delen af vägen.

Då han enligt sitt löfte kom till Rom på morgonen den tjugonde april, väderbiten och axelbred i sin enkla men klädsamma uniform, blef det ett festande hela dagen. Han hade godt om pengar, och han lät dem dansa. Han sade henne icke, att det var de sedlar hon skickat honom i sina bref — "af sitt öfverflöd", som hon skref. Han tog en hyrkuskvagn för hela dagen, och med den foro de först från butik till butik, där han trots hennes protester köpte henne en mängd saker, som hon alls inte behöfde, påstod hon, en ny hatt med plymer, handskar, parasoll, och Gud vet allt hvad; sedan frukosterade de på det eleganta Café di Roma, där hon aldrig varit, gjorde så en åktur i Villa Doria Pamphilis härliga park, som också var en ny bekantskap för henne; där- efter foro de Corson upp och ned flera gånger; det var, som om han riktigt ville förevisa henne. Hela tiden var han så glad och vänlig och uppmärksam, svarade utförligt på alla hennes frågor, redogjorde för hur han hade det på skogsinstitutet, talade om, hur han tillbragte söndagarna nere i Firenze, där han ofta var inbjuden till en rik familj besläktad med en af professorerna i Vallombrosa. Han skref ju sällan och kortfattadt till henne, så att det var mycket, som hon inte visste. Vid femtiden körde de till Pincio för att höra på musiken, och då de sutto där i sin landå midt ibland de förnäma ekipagen, kände hon sig så lycklig och stolt, att hon ville både skratta och gråta. Å, en sådan människa han var! Hon förvånade sig öfver att inte allt folket skockade sig omkring deras vagn bara för att få se på honom. Och då de stego ur för att gå några slag i parken, som nu stod i sitt högsta flor med yfviga draperier af glycinier och klätterrosor kring alla stammar och ända upp i de höga pinjernas kronor, då bjöd han henne sin arm, och hon tog den, fastän hon knappt räckte upp, och då människorna småmysande tittade på dem, förstod han inte ändå, att det var löjligt och förödmjukande för en ung, reslig herre i uniform att gå där och leda en pucketryggig dvärginna!

Då musiken slutat och de beundrat solnedgången från terrassen öfver Piazza del Popolo, ville han köra till teatro Costanzi och köpa biljetter till Aida, hvari en världsberömd tenor

uppträdde, men hon var trött efter all den starka vårluften och ville hem. Men först intogo de en fin middag i Grand hotels sal. Nu först blef hon förskräckt öfver alla de pengar han gifvit ut under dagens lopp, men han bara skrattade och sade, att det ju var en stor festdag, och så tog han in champanj, och de drucko en skål för honom, hvars födelsedag det var i dag, för Italiens store man, finans-trollkarlen Vincenzo Serra.

Då de kommo hem, ville hon att de skulle tillbringa ett par timmar inne i hans rum, som de alltid brukat. Hon kröp upp i korgstolen, och han gick af och an på golfvet och rökte cigaretter. Hon började tala om sig och sitt, mest om sina hyresgäster, som hon var högst missbelåten med; den ene var en gammal advokat, som spottade på mattan och spillde cigarettaska öfverallt, ett odjur till människa, och den andra var en halfgammal utländska, danska trodde hon, och förmodligen fränksild, ty hon hade sagt, att hon *inte* var änka, men någon man hade hon ju inte med sig, och en hel massa underliga besökande hade hon, damer och herrar, mest herrar; det var bestämdt en ganska tvetydig dam...

Vincenzo smålog litet plågad, ryckte på axlarna och svarade ibland med något enstaka, undvikande ord. Han gick och tänkte på, att zia Vittoria var den enda människa i världen, som han ej kunde ge uppriktiga svar, tillsammans med henne måste han alltid tiga eller väga hvarje ord, så att det ej uppenbarade den breda klyftan mellan dem. Han hade vant sig af med detta fega hänsynstagande nu under de sista månaderna uppe i skogarna, men om han var riktigt på sin vakt, så gick det nog, nu som förr...

Värre blef det, då hon började tala om sin far och hans omätliga förtjänster om fäderneslandet. Ty härvidlag voro de af alldeles motsatta åsikter, och här var ämnet långt ömtåligare. Sedan Vincenzo kommit ut i världen, visste han bättre än förr, att han icke kunde dela sin fostermors beundran för den store statsmannen. Icke bara därför att denne varit konservativ och Vincenzo själf med hela sin ungdoms glöd omfattade den yttersta vänsterns idéer, utan också därför att Vincenzo Serra d. ä. genom de oerhörda skattebördor han lagt på den fattiga befolkningen i Italien varit en bidragande orsak till det hjärtskärande armod, som ännu rådde öfverallt, i synnerhet på landsbygden. Här var det svårare att tiga, men det lyckades honom nu som alltid, han bet ihop tänderna och försökte tänka på annat, och då han *måste* svara, lyckades han söka fram sådana ord af erkännande, som han verkligen kunde uttala med godt samvete.

Plötsligt stannade han framför den tomma konsolen, glad åt att få afleda samtalet.

"Hvar är din fars byst?" frågade han.

Hon skrattade triumferande.

"Den ligger väl nedpackad där," sade hon och pekade på en trälåda, som stod på skrifbordet. "Du skall ha den med dig i morgon bittida, då du reser..."

"Nej, käraste zia Vittoria..."

Han hade aldrig kunnat komma sig för att kalla henne mamma, fastän hon många gånger bedt honom därom.

"Seså, neka inte," sade hon, "det är intet offer jag gör. Jag vill, att du alltid skall ha Vincenzo Serra för dina ögon som ett ädelt föredöme."

(Forts.)

LUZERN

☉ Förnäm vistelseort under sommaren. ☉

G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.

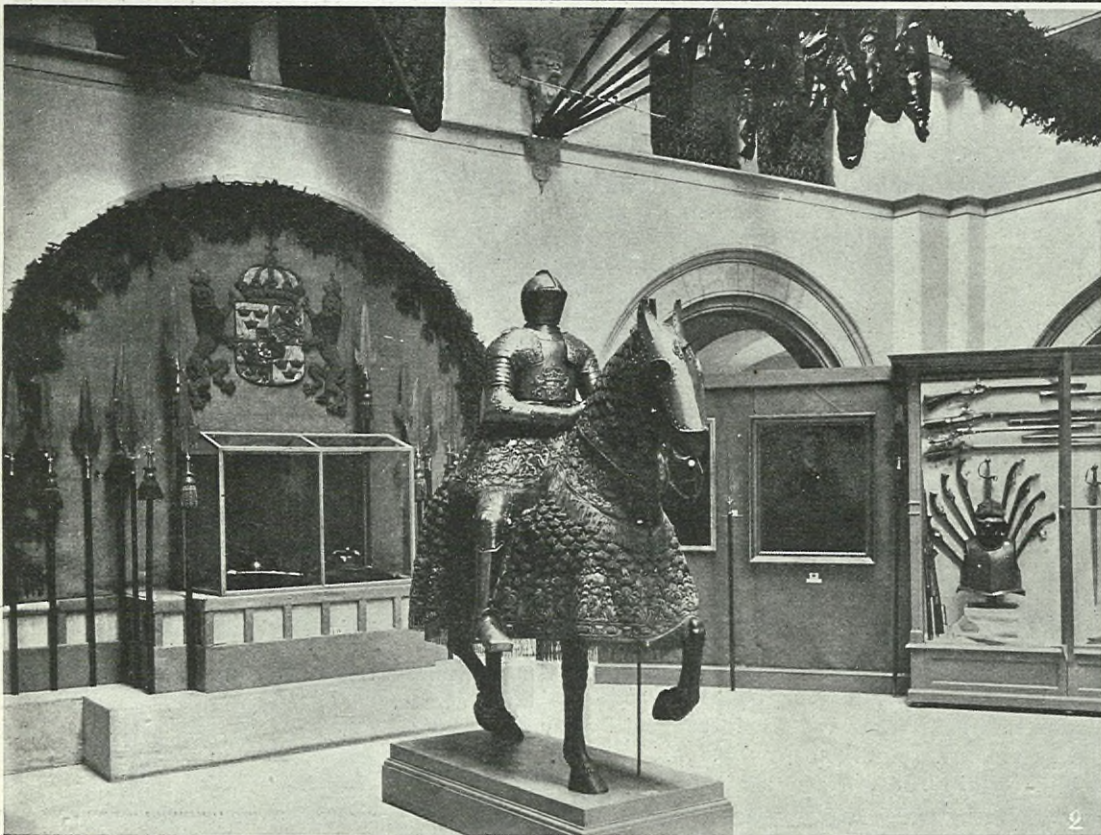
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.

Telegramadress: "National".

MAN HAR liksom en känsla af, att det bär emot med allt för många ord inför något sådant som Roskildeminnet. Det slår en starkt och plötsligt, hur oändligt mycket lättare det är att tala vackert om en sak än att göra den, därför vill man hellre tåga och vänta, för att se, om man kan göra något och *hvad*. Men *det* finnes, som hindrar en att tåga, det är den oeftergifliga tacksamhetsplikten inför den konung och det folk, som försakade sina dagars ro och sina natters hvila, som riskerade gods och lycka, lif och lem, icke blott för sin egen skull och de sinas, utan för framtiden och framtidens barn. Nu två hundra och femtio år senare, då man tack vare afståndet förmår se ett kapitel af historien i sitt organiska sammanhang, kan det möjligen sägas och har också sagts, att vår fejd med Danmark *måste* sluta som den gjorde, emedan de geografiska förutsättningarna pekade dit och all historia slutligen är geografi. Men de mäns storhet, som buro upp den historiska tanken i den historiska stunden och gjorde det så oeftersämligt storvulet och dramatiskt, blir icke mindre för det. Och det är mera ödmjukhet och mera själföfvinnelse i att erkänna, att *hvad* vi äro ha vi gångna släkten att tacka för och att sedan gå hän och bära fram vårt tack för deras bragder, än att vända bort hufvudet för att slippa påträngande och pinsamma jämförelser. Ty det är icke till förhäfvelse och skryt 250-årsminnet af tågen öfver Bälten och de tre sydsvenska landskapens införlifvande med Sverige genom Roskildefreden bör inspirera, och att vi alla öfver hela landet hade en dylik känsla däraf, märktes på det sätt, hvarpå minnesfesten begicks så i Stockholm som i landsorten.

VÅRA BILDER här nedan från Roskildefesterna den 26 februari framställa: n:r 1, hyllningen i Riddarholmskyrkan vid Karl X Gustafs sarkofag, å hvilken konung Gustaf V nedlägger sin lagerkrans; n:r 2 Karl X Gustafs ryttarrustning, regalier, vapen m. m. på utställningen i Nordiska museet; n:r 3, spetsen af det stora festtåget med lifdragonerna, fangården och regeringensmedlemmarne; n:r 4, kronprinsessan, prinsarne Wilhelm, Carl och Bernadotte på Nordiska museets trappa under defileringen;

FRÅN ROSKILDE
I STOCKHOLM

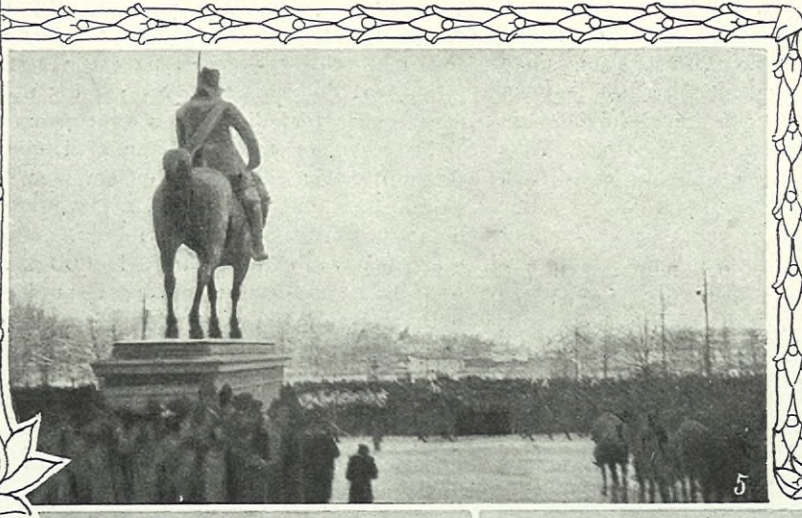

C. A. Olsson
1908

FESTLIGHETERNA OCH MALMÖ

n:r 5, defileringen framför Karl X Gustafs ryttarstaty vid Nordiska museet; n:r 6, det stora festläget passerar Djurgårdsbron; n:r 7, Skolungdomens tåg kring Karl X Gustafsstoden i Malmö; n:r 8, Karl X Gustafsstoden i Malmö smyckad på minnesdagen; n:r 9, Tåget öfver Bält, tablå från festföreställningen på Kungl. Teatern.

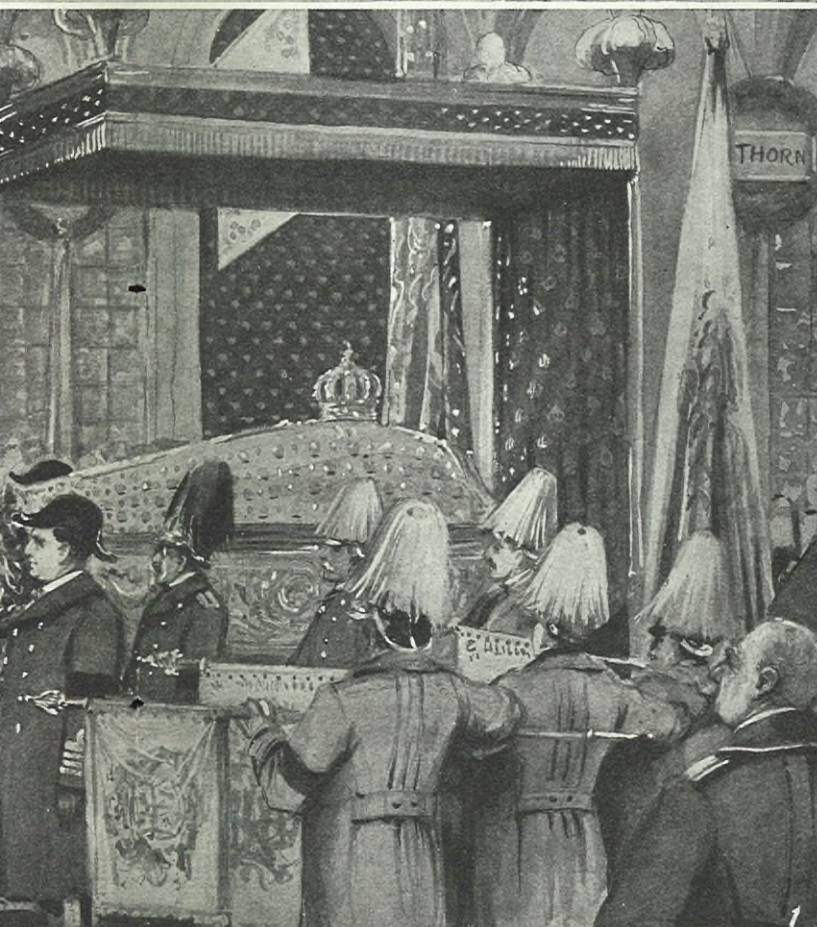
Scenen i Riddarholmskyrkan originalteckning af C. A. Olausson. N:r 7 och 8 Lina John foto. Alla öfriga: A. Blomberg foto.

En stark stämning, sammansatt af skilda känslor och skuggad af dagens hot och framtidens aningar, fyllde dagsprogrammets många olika afdelningar från minnesgudstjänsten i Adolf Fredrik och den högtidliga inringningen af festligheterna från stadens alla kyrktorn till den ståtliga festföreställningen på Operan. Dess mest stämningsburna moment voro utan tvifvel den högtidliga hyllningen i den vackert dekorerade Riddarholmskyrkan, då konungen vid Karl X Gustafs sarkofag nedlade en krans, som ett synligt tecken af erkänsla för den starke och djärfve, som i det stora ögonblicket vågade fatta det stora beslutet, samt jättedefileringen i närvaro af de kungliga af stater och kärer och militär i parad förbi Karl X Gustafs ryttarestaty å Lejonslätten. För de stora skarorna särskildt, blef detta imponanta festtåg genom staden med fanor och klingande spel dagens hjärtpunkt.

Med anslutning till Roskildeminnet ha så väl Nationalmuseum som Nordiska museet i dagarna anordnat intressanta minnesutställningar. Den å Nordiska museet utgöres af en del af Karl X Gustafs personliga tillhörigheter och diverse aktstycken refererande sig till Roskildeminnet, fanor m. m.

Från festligheterna i landsorten ha vi velat lämna en bild från Malmö, hufvudstaden i konungariket Skåne, där man ju med alldeles särskilda känslor måste blicka tillbaka på den historiska dagen i Roskilde för 250 år sedan. Vår bild visar skolungdomen, defilerande med fanor och flaggor framför Karl X Gustafs bekransade staty å Stora torget.

En svensk husmoder.

Tidsbild från Bohuslän i förra århundradet.

MARIA CHARLOTTA BOHLIN.

"HUSETS GÖROMÅL hade en oafbruten gång", yttrar Samuel Ödman som inledning till sin skildring "Ett prästhus i Småland i förra århundradet". Ett lämpligare måtto till den sedemålning, med hvilken vi i korta drag skola teckna bilden af en bland Sveriges märkeskvinnor, låter näppeligen tänka sig. Det är vår landsmaninna änkefru Maria

Olsson, född Bohlin, bosatt i Assmunderöd på Västkusten å Orust, som skall utgöra föremålet för denna vår framställning i ord och bild.

Maria Charlotta Bohlin föddes den 7 maj 1816 i Myckleby prostgård å ön Orust. Föräldrarna voro dåvarande prosten och kyrkoherden i nämnda pastorat magister Nils Christian Bohlin (en broder till dåvarande svenske konsulin i Malaga) och hans maka Brita Plate, prostdotter från Qville. Släkten Bohlin härstammar från mellersta Bohuslän. Fru Ulner, hvars lefnadsteckning, författad af professor-skan Nyblom, Idun meddelade för något år sedan, var hennes kusin; likaså den bekante Shakespeare-kännaren professor Bolin i Helsingfors, som på sin tid höll föreläsningar å Vetenskapsakademien i Stockholm.

Maria hade endast fyllt 11 år, då hennes fader borttrycktes i en svår sjukdom.

Vid fadrens frånfalle år 1828 blef den då unge prästmannen, den i dessa dagar aflidne professor C. W. Skarstedt, förordnad att i egen-skap af vice pastor förestå pastoratet, och efter de fyra nådårens förlopp flyttade änkeprostinnan Bohlin med sin Maria — den mellersta af 13 oförsörjda barn och då endast 15 år gammal — till det omkring 1/2 mil från prostgården belägna änkesätet Kyrkobyn. Undervisningen måste nu afslutas, ty Maria behöfdes för och måste hjälpa till med hushållet och andra praktiska sysslor i den stora familjen. På detta sätt gingo dagarna, c:a 4,500 arbets-dagar i 12—13 runda år, därunder hon bland andra husliga sysslor spann ull och väfde kläder åt såväl bröder som yngre systrar om dagarna, köpte för egna penningar ljus för att kunna sitta upp om nätterna och genom broderier och andra arbeten förtjäna till sina egna kläder.

År 1843 ingick mamsell Maria Bohlin äkten-skap med landbrukaren K. Olsson, ägare af det intill änkesätet angränsande hemmanet. Hvad hon sedan denna tid verkat och tillverkat i sitt hem gränsar till det otroliga, och bör icke förgätas i en tid, då kvinnofrågan står på dagordningen och röster höjas för den åsikt, att mannen bör betala kvinnan för det arbete hon förrättat åt honom och deras sammanafnade barn.

Sparsamhet, omtanke, en rastlös verksamhet och en mönstergill ordning voro de egenskaper, som kännetecknade hennes lif i det nya hemmet. Hon gaf här lifvet åt tio barn, som alla skulle hafva kläder, föda och uppfostran. Gårdens arbetsfolk, 7 torpare, voro jämte pigor och drängar på denna tid alla i maten, som det hette, och på detta sätt hade hon ofta icke mindre än 28 personer vid bordet i köket och inne. Barnen växte upp, koltarne måste utbytas mot större klädesplagg af annan form: byxor, rockar och klädningar, en större kaka

tarfvades om dagen, sängkläder och linne måste ökas för natten. Hennes varma hjärta och idoga hand hade alla att tacka för allt, icke blott i familjen utan i hela huset. Åt tjänstefolket utgingo under denna tid åtskilliga löne-förmåner såsom underkläder, strumpor, förkläden och dukar *in natura*. Äfven detta tog hennes tid och krafter i anspråk. När hon, trött af dagens mödor och släpet i hushållet bragt alla omkring sig till hvila, då börjades i det tysta hennes ostörda, oförtrutna arbete. Sedan hon lutat sin panna mot syklumpen och låtit, såsom hon plägade uttrycka sig, sömnen rinna ur ögonen i högst 10 minuter, fann man henne, under det alla i huset sofvo, i oafbruten verksamhet vid nattlampan, tills den unga dagen kallade till nya, men alltid samma plikter mot make, barn och tjänstefolk för det lekamliga lifvets uppehälle och nödtorft. Arla och serla, sent och tida, alltid arbete, och intet arbete var henne för ringa.

Att lappa och laga allt i en så stor familj kräfver ej ringa arbete och möda, men hon stannade icke härvid. Allt hvad man såg i hemmet: brödet på bordet, drickat i muggen, maten på spiselhällen, allt hvad hennes omgifning gick uti om dagen och låg uppå om natten (m. a. o. gång- och sängkläder) hade i alla stadier tillverkats och beredts af henne, var bakadt, bryggadt, lagadt, spunnet, nystadt, spoladt, varpadt, väfdt, tillskuret, sömmadt af hennes rastlösa hand. De som reste fram den vägen kunde bli vittne till en rätt egendomlig företeelse: ångarne rundt omkring byggningen voro hvita som snö midt under sommaren! Det var hennes långa "bunkar" af dräll-, lakan-, skjort- och linneväfnad, som lågo ute på bleket.

Många andra slags väfnader sågos i hennes väfstol. Ur "Väfbok för Maria Bohlin", upplagd år 1843, hvilken ligger framför oss på skrifbordet, anteckna vi följande rubriker: lärft, dräll, fyrtråd, byxtyg, blaggarn, flanell, val-mal, verken, bomullstyg, bälstervar, mattor, möbelyg, rullgardinsväf, täcktyg, dukar, schalar, förkläden, klädningstyg, servietter, lakan, hand-duk, fyrskäft, säckväf, sparlakanstyg, kjortel-tyg, Victoriatyg, m. m. I medeltal förfärdigades här 23 fot väfnad om dagen, hvilket be-räknadt på 60 år uppgår till närmare 600,000 fot. Åtskilliga af hennes arbeten ha vunnit pris på utställningar. Hennes sticksöm för hand är ännu i dag lika vacker och regel-bunden som maskinsöm.

Då mannen var en klen skaffare och dito finansman, blef hon betänkt äfven på andra utvägar: hon bakade och försålde ett slags mycket välsmakande mandeltårter, som, då de tillika voro nästan konstnärligt sirade för ögat, snart kommo i rop och rönte en allmän efterfrågan i orten till bröllop begrafning och barn-dop. Dessutom väfde hon jämväl dukar, schalar, klädnings- och förklädestyger till afyttring åt allmogen och kunde på detta sätt ofta bi-sträcka sin man med penningar.

En annan sida af hennes välsignelserika verksamhet berör de nödlidande inom barna-världen. Många äro de bland det uppväxande släktet, som ha henne att tacka för lif och hälsa, i det hon genom en sympatikor af ut-värtes medel botat barn från fallandesjuka och slaganfall, där läkarens konst visat sig makt-lös. Det har för henne varit ett nöje att utan vedergrällning utöfva en sådan verksamhet i barmhärtighetens tjänst. Äfven läkare anlidade henne för denna kur för sina egna barn.

En af hennes utmärkande egenskaper är det goda minnet. Ännu hägar hon från början till slut det afskedstal, som hennes fader på sitt dödsläger höll till sin omgifning, och hvad märkligare är: hennes minne är lika starkt för

allt som tilldragit sig äfven under senare tider af hennes skiftesrika lif. Hon minnes icke blott året, utan äfven dagen, då något skedde.

Jämväl som sjuksköterska måste hon ofta och länge pröfva sina krafter icke blott inom sin egen familj. Tre af hennes syskon ledo af lungdot och dogo vid mognare ålder å olika tider i hennes hem, den ene efter den andra. Hon måste då i långa månader vaka nätterna i ända utan att ens taga kläderna af kroppen. Det var på denna tid en allmänt utbredd åsikt, att lungdot icke var smittosam, och i sanning det såg ej annorlunda ut, ty oaktadt expek-toraten då finga ligga vind för våg — och den dödes kläder alltid användes af efterlevande, såg man aldrig exempel på att någon af om-gifningen blef smittad. Nu ser det ut som om ftiseofobin gjort sjukdomen smittosam.

När hennes man i början af 1869 gick ur tiden och lämnade henne ensam med åtta lef-vande barn, af hvilka endast två voro myn-diga, utgjorde skulderna i boet, genom hans oförmåga att sköta affärer, 16,000 kr. Inom 6 år hade hon klarat upp dessa skulder, hvilka utan tvifvel i stället skulle hafva ökats under hans ledning.

Två allmänna svenska plägseder: att gå i borgen och låna pengar, kände hon just ej till; den första undvek hon alltid, men om hon någon gång behöfde anlita en medmänniskas penning-pung, så hände det aldrig att betalningen uteblef på den utlofvade dagen. Härigenom kom hon i åtnjutande af en oinskränkt kredit i orten.

Allmogen har hon bemött på fädernas vis med äkta svensk gästvänskap. Alla känner hon där på ön och alla känna henne. Aldrig får någon komma till hennes hem utan traktat och fägnad; det skulle vara att "bära ut julen".

Under de sista åren har denna outtröttliga kvinna, en föresyn för befolkningen på ön, haft sin bärning genom inkomsten af en liten mi-nuthandel, som inbragt henne ett par tusen kronor årligen. Nu skola hennes rättigheter indragas och ersättning af allmänna medel skulle beredas för förlusten i likhet med hvad som skett åt 55 andra innehafvare af dylika rättigheter här i landet. Som rätt och skäligt är, har denna ersättning af K. M:t och dess befallningshafvande i länen i allmänhet fast-ställts till samma belopp som förlusten, stundom rätt betydligt högre. Men denna änka, den äldsta af alla 55 och numera genom ett kro-niskt lidande oförmögen att sörja för sitt eget uppehälle skall — genom en statens ämbets-mans oförstånd, som aftvingat den 91-åriga hennes underskrift å en olaglig handling — åtnöjas med 450 kr. i ersättning för mistade c:a 4,000, sålunda ungefär 1/10 af hvad henne med rätta tillkommer! Hon har helt nyligen till K. M:t inlämnat en underdånig ansökan att utfå sin rätt på samma sätt som de 55 andra; hennes ansökan var åtföljd af läkare-betyg, som ordagrannat lydde, att hon "lider af kronisk sjukdom med oförmåga att röra sig och försörja sig själf, eller ens i någon mån bidraga till sitt uppehälle", och på allt detta har regeringen nu svarat, icke att hennes an-sökan icke bifalles, utan rent af "lämnas utan afseende". Men icke nog härmed: för detta afslag har K. M:t af den obemedlade — ut-kräft 20 kr!

Så lönar svenska staten kvinnoarbetet i våra dagar, så belönar fosterlandet en af sina trognaste och trägnaste tjänare, sina flitigaste döttrar. En kvinna, hvilken såsom en föresyn för samtid och eftervärld gjort sig förtjänt af en nationalbelöning, hon får icke ens sin rätt.

Mätte hennes lefnadssaga väcka den svenska kvinnan till besinning! O. C. K.

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidningen i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förmästa barnklädes-affärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförsedd barngarderob till. Tidningen är också tongiftande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr., halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

Mannen, kvinnan och verket.

MED DESSA tre inlägg i den strid om kvinnans förhållande till mannen och hans verk, som uppväcktes genom Petrus Eremitas uppsats Reformatorns hem, förklara vi diskussionen afslutad, sedan frågan, som väckt stort intresse, nu blifvit mångsidigt belyst.

Ingen generell regel.

OTVIFVELAKTIGT ligger det till grund för "Reformatorns hem" en djup och ovedersäglig sanning. En stor ande får icke dragas ner till vardagslighetens nivå. Då är han till spillo gifven. Och kärleken går förr eller senare — och oftast tidigt nog — därhän. Kärleken såsom en hela lifvet varande fest är ju blott en dikt och skall alltid så förbli. Huru många hjärtan, som än må krossas under försöket att lyfta den därtill. Trots all sin nakna och sterila uppfattning kan Petrus Eremita få vitsord af många, många. Jag citerar ett ord af Pontus Wikner öfver Plato, den helleniska världens ljusgestalt, tänkaren med den stora och rika själen: "Plato var aldrig gift. Att hans själ varit mäktig af en djup kärlek, kan knapp betviflas. Till äfventyrs har han, som så många andra jordens mäktiga andar, flugit så högt just därför, att de jordiska banden af hithörande art tidigt och med tillräcklig smärta blifvit afklippta."

För den som vill sväfvä i rymderna, duger det inte att stirra sig blind på en liten grön fläck på jorden, hur ljufligt inbjudande den än må synas. Ja, så kan man säga, men man kan också se saken från en annan synpunkt: örnen längtar alltid efter sollysta färder i det blå till sin undanskymda vrå bland bergen. — Det finnes en röst innerst inne hos en människa, som dikterar hennes beslut i valets ödesdigra stund. Den rösten kan äfven locka in på vilse stig. Så gjorde den med mannen i Petrus Eremitas berättelse, när han omedvetet sålde det bästa inom sig för en kvinnas kärlek. När Plato för det högsta i lifvet offrade det näst högsta, som lifvet kan ge, var det hans själs goda genius, som talade.

En annan bild. När Esaias Tegnér gick smågno-lande af och an på sitt arbetsrum och de gudaingifna idéerna, en efter en kvälde fram i sångarhjärtat, gick hans lifs följeslagerska i rummet bredvid och skötte stilla och trofast sina husliga sysslor. Det var vid hennes sida han mognade till heros, han skref de blad, som skule bli vår odlings skönaste.

Så olika kunna människorna vara. — Det är en svårutredd fråga, denna om "kvinnans kärlek och mans verk". Här korsas rakt motsatta åskådningar, försvarade med mycken hänförelse, och klingorna föras af ifriga och heta händer, men dessa klingor äro kanske mera slentrianens och frasernas än den mogna eftertankens. Ty här gäller framför allt: ingen generell regel! Kvinnans kärlek och mans verk kunna å ena sidan hetsa hvarandra och så sig själfva till döds; å andra sidan kunna de ock skänka hvarandra djup och fullkomning.

SAMURAI.

Reformatorn och kvinnan.

BETINGELSEN för att vara en sann reformator, den enda, utan hvilken vi ej ens kunna tänka oss en "förbättrare", är, att han arbetar i det godas idé, att han vill omgestalta verklighetens värld efter idévärlden inom sig, att han söker göra lifvet sådant det *bör* vara. Hvad är det goda? Det är endast det för sin egen skull eftersträfvansvärda, vägd efter det absoluta förnuftet, så långt vårt mänskliga förnuft däri kan genom vår intensivaste vilja intränga. Som hufvudfaktorer i detta ingå det sanna och det sköna. Hvarje människa, som verkligt vill höja sig, måste alltså omgestalta sitt eget inre, genom att låta sin högre natur behärska alla hennes sinnliga drifter och kraf. Då vill hon åter äfven göra sina förhållanden till medmänniskor och till naturen så goda, så sanna och sköna, som hennes inre vilja bjuder henne. Det är detta, som skapar reformatorn. Ju högre dessa godhetskraf äro inom henne, ju mera den verkliga skillnaden mellan och betydelsen af det oändliga och det ändliga uppgår för henne, ju starkare brytningen är mellan idévärlden, hvars begrepp af det högsta goda är det harmoniska tillstånd, som uppstår, då kampen mellan sedelagen och de lägre böjelserna upphört, då dygden och lyckan för- enats, och verklighetens värld med sin egoistiska nyttighetsmoral och sina ofta på falska analyser grundade auktoritetskraf, ju mäktigare hon känner den förtrampade sanningens och skönhetens ande brinna inom sig och mana henne att höja facklan öfver världen — sända dess ljus att som ett flammande svärd bortskära och träffa det onda midt i dess hjärta, men som en väntad morgongrynings kärlekssol till alla, hvilka i köldnatten sträckt sina förfrusna hjärtan och händer mot himlen — dess mera är den människan skapad att vara refor-

matorn, vägrödjaren för det goda. Ju större han är, dess tyngre är hans väg, åtminstone alltid i början, innan människobarnen kunnat från det vanda mörkret vänja sig vid ljuset, innan de kunna följa "örnens flykt", men är han eldsjäl, är han den väldige frihetskämpen, då kan intet kufva honom. Grå är hans väg aldrig, den människa, hvilkens väg synes henne sådan, den, för hvilken allt omgifvande intill Guds skönaste mästerverk är dygrått, hos henne sitter gråheten i själen, där hvarest hos reformatorn sanningens eld flammor högt i hänförelsens flammor. Är elden det härliga, oförgångliga lifvet, så är gråheten den stelnde döden: de äro hvarandras diametrala motsatser. Och den människan, Petrus Eremita, är äfven motsatsen till reformatorn, hon är minst af alla "klippan", på hvilken de goda skola bygga, hon är endast eremiten, pelarhelgonet, hvilken af själfuelse och fäfänga förtvinar på sin själfvaldt "upphöjda" plats, skrikande förbannelser öfver allt och alla, rabblande böner endast för "glorians" skull. På honom kan ej ens den tunna frasen om "den kalla gudomliga ensamheten" tillämpas, ty han kvider i och öfver sin ensamhet. Men för honom liksom för alla har den sanna kvinnan funnits till. — Om man skall kunna tro på ärligheten hos den, hvars utsago är, att "den sanna kvinnan är lika litet i verkligheten, som de blå bergen", kan man endast förutsätta, att det är en sådan tomhet hos honom, att han ej i *grunden* tänkt på, hvad han sagt. Eljes är det ej sanning, hans "sanna kvinna" har visserligen liksom allt annat godt och skönt begravts i det grå, men han minnes henne, pelarhelgonet slår sig under bitterhetens saknad och hat för sitt håliga bröst: minnet af, hvad som kunde varit, minnet af att det goda ej kunnat få fäste för sina hjärterötter i det lösa grå, det är den bittra törntaggen, som sargar utan uppehåll, som förhårdar och låter förnekelsens och förbannelsens ord flöda ut öfver det goda och sköna. Handen på hjärtat, Eremita, du vet åtminstone, att det var en osanning, då den sanna kvinnan förnekades. Det är ej underligt, att ditt verk synes dig litet. Hade du haft den grund, som hade kunnat ge fäste för henne, så hade ditt livsverk säkert varit stort. Ty vet, pygme, det är ej på kvantiteten, det som alstras ur arbetron, utan på kvaliteten, det som står på den fasta grunden, allt beror: allt oäkta sköljer tiden bort, men det äkta lever liksom sitt ursprung evinnerligen. Reformatorn och den sanna kvinnan äro hvarandra jämbördiga.

Men om reformatorn bundit sig vid en skenbild, som ej är hvad han trott, som ej är sann, därför behöfver hon ej tillhöra dem, som "gillar i flock"; gör hon det, då äro de förlorade för hvarandra. Men är hon en i grunden god och trofast, men liten kvinna, hvilken kanske, som så många just nu, ej ens rätt förstår sitt höga moderskall, att det är *främst* detta, hon bör lefva för, då låter han sin andes eld genomlysa henne; är han den mäktige, skall han gifva den vingbrutna och halfblinda bärfasta vingar och starka ögon, att hon först själf må kunna höja sig allt högre och högre och tåla det strålande, oblandade ljuset, för att hon sedan skall kunna visa sina barn vägen uppåt och styrka dem i deras flykt mot ljusare rymder. Är grunden blott god, då skall därpå under sol och sång uppbyggas ett det härligaste tempel af sanningens hvita marmor och kärlekens ädla guld.

Skulle slutligen reformatorn vara sammanlänkad med en ond eller dålig kvinna, som han trots evig kamp ej kan höja, som pinar och plågar honom i hemmet, så hvad mera? Är han reformatorn, är han den sanne mannen, då skall detta lika litet som något annat ondt kunna sänka honom eller inverka neddragande på hans livsverk, tvärtom, lidandet utför den stora reningen i vårt inre, det fostrar och stärker. Minns Sokrates ord till Xantippa, då hon tog afsked med honom, innan han tömde giftbägaren. Då Xantippa utbrast: "Af mig hade du intet att lära," svarade han: "Jo, af dig lärde jag talamod och behärskning!" Hon frågade då: "Förlåter du mig?" Sokrates svarade: "Det kan jag icke! Det har jag redan gjort!" — Sådant måste den stores sinne vara mot den ohjälpligt arma, han varit bunden vid, ingen reformator har någonsin gått förlorad för kvinnans, ej heller för yttre omständigheters skull.

Ingen dödlig är vis, men den, som vill vara god sträfvar till sanningens skönhet, till alltings harmoni i dygd och lycka. Han *kan* ej så ut tvedräkt. Detta är den sanna humaniteten; det är svårt att se, huru långt vi ännu äro därifrån, huru litet verklig kultur vi äga, huru så många lefva i krass egoism och hänsynslösa nyttighetsmoral, som forskaffar dem medel till njutningen. Därför uppkommer denna "struggle for life", denna bittra strid om och för materiella ting, som väl

aldrig stått skarpare än i våra dagar; må hvar och en uppåtsträfvande se till att ej gjuta ny olja på elden, må godhetens ande besjåla oss. Den sanna lyckan ligger ej i njutningen, utan i dygden. Må vi björiga till, att ur striden harmonien må framgå; i skolen därför ej kifvas, män och kvinnor, i skolen älska hvarandra och stödj hvarandra.

KJELL W.—R.

Till Petrus Eremita.

AF EN TILFÄLLIGHET hade jag ej kommit att läsa det nummer af Idun, hvori Eder artikel stod. Först då jag i ett senare nummer fick se de genmälen, den framkallat, blef jag uppmärksamgjord därpå. Och jag läste den.

Jag läste den med särdeles olikartade känslor. Först med en känsla, nästan besläktad med sympati och framkallad genom artikels oförtydbara ton af sanning. Ty — Petrus Eremita — Er pessimistiska åskådning till trots: sanningen är välkommen för och kan godt tålas af hvarje uppåtsträfvande, sanningslängande själ, den må tillhöra man eller kvinna.

Men så läste jag den ock med en stark känsla af sorg och harm öfver det gränslösa förakt för allt hvad kvinna heter, som Er artikel andades. Har ni verkligen mött endast småsinnade, "jämngrå" kvinnor, — ja, då är Ni att beklaga. Men för den skull har Ni alls ingen rätt att döma hela kvinnosläktet. Hur kan Ni tro, att Ni träffat alla olika typer? Och hur kan Ni våga fälla en dom öfver ett släkte, hvilket Ni aldrig gjort Er möda att lära känna? Ty jag vill antaga, att Ni efter Er "försakelse" helt ägnat Er åt vetenskapens alla andra intressen uppslukande dyrkan.

Jag kan ej såsom en föregående insändare mot Er artikel använda satirens vapen; — min hand är alltför tung och långsam för att kunna svinga dem. Icke vet jag heller om de här äro riktigt på sin plats, — det har alltid pinat mig att höra det som för *en* gällde stort och viktigt, af en *annan* blifva på ett eller annat sätt bemött med hän.

Jag vill endast — eftersom Idun upplåtit sina spalter för diskussion i ämnet — nedskrifva några af de tankar, som genomläsandet af Er artikel väckt hos mig. —

Mot Ert val, att ensam vandra lifsstigen fram, kan rimligtvis ingenting anmärkas. Det finns människor, skapade för ensamheten. De ha blifvit sådana af naturen, genom uppfostran, genom inre eller yttre omständigheter. De ha ej den sällsynta förmågan, att på samma gång gå upp i en annan varelse och dock bevara sin individualitet, som absolut kräfvades, för att ett äktenskap skall blifva ett idealäktenskap, d. v. s. lyckligt och uppfostrande.

Och de böra aldrig gifva sig.

De få i sitt arbete, sitt livsverk, — vare sig detta är tillmätt stort eller smått — söka ersättning för hvad de såsom "ensamma" gå miste om. Och jag tror ej, att deras väg absolut måste blifva tung och grå, — det gäller blott att bevara hjärtat varmt och blicken ljus, så har lifvet nog åtskilliga glädjeämnen äfven för dem.

Men i motsast till Er vän tror jag, att de, som äro födda till ensamhet, äro undantag. Och er väns öde är helt säkert hvarken så typiskt, naturligt eller nödvändigt som han tror. Tvärtom tror jag, att de flesta stora inom andens rike känt hustrun som allt annat än ett hinder, men ha de verkligen gjort det, så — ja, då har det nog varit deras egen skuld, liksom Er vän hade sig själf att skylla, fastän han efter känt mönster sökte kasta all skuld på hustrun.

Han säger ju att hans mor var en kvinna, som aldrig sökte sitt. Om nu hans kärlek, i stället för att fångas af en kattmjuk, själfvisk kvinna, varit nog lycklig att falla på en kvinna af moderns typ — skulle då ej hans öde blifvit ett annat? Ty *det var ej sant*, hvad han sade: En hustru förlåter icke sin makes öfverlägsenhet. Detta är ett fullkomligt misstag. Han kände ej den sanna kvinnan — hon, som dock finnes lika säkert som diamanten är genomskinligt klar, trots den tyckes skifta i alla regnbågens färger; han kände blott *en* kvinna och efter henne dömdo han alla. Tro mig, en kvinna har just behof af att beundra sin man, liksom hos henne beundran och kärlek nästan alltid följas åt, — hon vill blicka upp till honom, hon vill känna hans öfverlägsenhet — men, märk väl, en öfverlägsenhet, som ej förhåfver sig, ej framhåller sig själf, — ty hon vill framhålla den.

Och en kvinna, hustru till en reformator, hvilken vill, att han skall blifva lik alla andra, hon älskar honom ej.

Därför kan jag ej heller tro, att Er väns hustru älskade sin man. Älskade, det vill säga, hyste den kärlek, hvilken är den enda, som egentligen har rätt till namnet. Den kärlek, som ej afundas, ej söker sitt, som gläder sig öfver sanningen, som fördrager, tror,

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

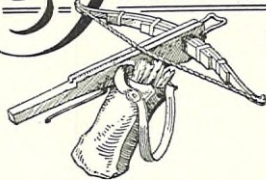
Iduns Mönsterafd.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Blus-lif 40 öre, Kjölsmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

Idun I Skottlinjen.

hoppas och tål allting — för sin egen skull utan tanke på ersättning. Huru skulle den hustru kunna sägas älska sin man, som toge mera hänsyn till andras åsikter än till hans, som gladdes öfver det, som gick hans gärning emot och som anser honom stå i vägen för en annan — den rätte. Huru vanvettigt att tala om kärlek i samband härmed

En sådan kvinnas själ skulle sannerligen icke gråta länge om den blefve skild från hans själ. Och att samlifvet med henne ej kunde tillfredsställa Er vän, inser jag nog, ty ett hem — reformatorns så väl som hvardagsmänniskans — skall vara grundadt på *ömse-sidig* kärlek.

Er väns ord om tal, som aldrig hinner fram, innehåller mycket sanning. Dock är det min tro, att äfven sanningen kan finna väg till människors hjärtan, blott den passar på rätta ögonblicket, då öronens vindbryggare äro nedfälda, — detta har ni ju själf fått erfara. Om Er vän tagit alla sådana tillfällen i akt — så — hvem vet —? Om han gjort det redan i början af sitt äktenskap! Om han redan från början betraktat och behandlat sin hustru såsom en kamrat — en vingad varelse äfven hon, om än med vekare vingpännor och svagare flygkraft än han, i stället för att i henne se den glittrande, lockande, den farliga, låga, neddragande varelsen från dyn. Hur var det? Fanns det männe ej ändå allt för mycket af sinneslust i hans kärlek från början, eftersom det kom så mycket fruktan och förakt sedermera?

Och så till sist huru jag vill tänka mig reformatorns hem:

En plantskola, där hans idéer värmas af sol, vårdas och stödjäs innan de omplanteras ute bland världens kalla vindar.

En uppfostringsanstalt, där hans syn skärpes, hans kraft ökas, hans sinne häradas genom de kraf, ett hem ställer på en man.

En vrå, där hans själf tillit — om den är för ringa — uppmuntras af den tillit, som sättes till hans förnåga och den kärlek, som gör allt för att uppfylla hans önskninngar.

Ett rike, där han är kung — där hans vilja respekteras, hans åsikter vördas.

Hans drottning, — hon är ömsom Maria, då hans själ längtar efter att få blotta sig för en förtrogen — och Marta, då hans opraktiskhet gör honom oförmögen till handhavande af de omsorger, hvaraf ju dock detta jordiska lif är beroende.

En fristad, där han uttröttad af kampen, alltid kan finna lugn och ro och vederkvickelse.

Luft under hans vingar att bära honom öfver hindren — balsam i de sår, som striden gifvit honom.

Ett hem, på hvilket han tryckt sin säregna prägel och hvare han fyller en plats, som aldrig kan fyllas af någon annan, då han en gång lämnat den.

Ni slipper ju att tro det — Petrus Eremita — men säkerligen har det funnits mera än en reformator, som haft ett sådant hem. A. H. M.

Vår pristäfling i lefnadskonst

har, som kunde förutses, vunnit stor tillslutning, i det ej mindre än

66 täflingsskrifter

ingått till redaktionen inom föreskrifven tid. Desamma befinna sig nu under granskning hos auktoriteter på det hushållstekniska området, och torde resultatet komma att meddelas om en eller annan vecka, hvarefter de prisbelönade skrifterna successivt skola inflyta i våra spalter.

Red. af Idun.

№ 4711

CORDIALE

Modernaste Balparfym.
Tillräckligt med en högst två droppar på näsduken.

skulle vara några riktiga kvinnokvinnor, får väl Dagny utreda den saken direkt med dem själfva, om hon någongång blir i tillfälle. Att Iduns redaktion uteslutande består af otäcka karlar var för oss själfva en stor öfverraskning; vi gingo annars och inbillade oss, att vi på ett ganska förträffligt sätt hade balanserat det kvinnliga och manliga intellektet inom våra redaktionella spalter. På annonsafdelningen ha vi däremot icke hunnit så långt, att vi från denna allmänning anse oss ha rätt att likt en pestsmittad afvisa hvarje hederlig köpman, som kan ha ett glas vin eller en flaska likör att afstå till sina medmänniskors vederkvickelse.

*

OCH SÅ VAR DET RÖSTRÄTTSFRÅGAN, JA!

Nog trodde vi, att vi inför vår läsekrets af svenska kvinnor ifrån nordligaste Lappmark intill Sundets rand, ja, långt utom fosterlandets gränser, tillräckligt ofta och tillräckligt ljudligt hade sjungit ut vår mening i denna deras stora aktuella lifsfråga för att kunna bli hörda äfven af våra trogna grannar på Fredrika Bremer-Förbundet i nästa gathörn! Det är förvisso icke heller i sak vi äro oense med dem, utan endast om vägarne. Om vi än själfva ha haft vår ståndpunkt klar och alltjämt på nytt markerat den, ha vi icke partityranniskt velat undertrycka hvarje annan ärlig öfvertygelse, och vi ha ansett, att man framgångskraftigare kan verka för de gemensamma målen genom att i sina spalter lämna plats äfven för andra helt mänskliga och lofvärda intressen, än genom att tillämpa en viss taktik å la den kända evighetsramsans:

Det var en gumma ifrån Gnarp, hon hade en skinnkjol, som var skarp, så gick hon i bäcken och blötte'n, så gick hon på sten och stötte'n, men ändå så var den lika skarper. Det var en gumma ifrån Gnarp, hon hade en skinnkjol, som var skarp, o. s. v. in infinitum . . .

*

A PROPOS SMEKNAMNET "DAMERNAS EGEN" är det förresten ett prerogativ, som vi

för länge sedan med varm hand afstått till förmån för våra dagskolleger inom hufvudstadspressen med deras jolmiga "damspalter" och tevatenspirituelle "Yvetter" och "Comtesser". Vi vilja rätt och slätt förblifva hvad vi alltid eftersträfvat att få vara: en god och frimodig vän till alla goda och frisinta svenska hem, och från den positionen ämna vi hvarken låta locka oss af de mysksdoftande sidenkjolarnas fras i dagspressens spalter eller skrämja oss af det bistra knarret i gumman Dagnys skinnstubb.

EN UPPIGGANDE STRÅLE af äkta kvinnligt gemyt hade dock helt oförhappandes insmugit sig mellan "Äktenskaps rättsverkningar enligt gällande norsk lag" och "Om de fyra första andrakammarmotionerna 1908" i ett af de senaste numren. Den hade formen af en liten fintextad adress till Idun, i hvilken på ett halftjog rader hann insinueras *för det första:* att Idun icke var någon "kvinnornas egen", då den utgafs och redigerades uteslutande af otäcka karlar; *för det andra:* att vi på ett grufligt sätt befrämjade rusdryckseländet i detta land genom att icke akta för rof att fylla våra spalter med spritannonser; och *för det tredje:* att vi voro fientliga mot kvinnornas rösträttskraft, alldenstund vi intagit — Stockholms Dagblads annons om friherrinnan Annie Åkerhielms mycket omfattade artikel "Kvinnornas politiska mognad" i samma tidning! Och *sens moralen* af det hela var helt troskyldigt den, att ett prenumerationskvitto på Dagny för löpande årgång skulle utgöra det allra bästa preservativ mot den stygga Iduns samhällsvådliga inflytelser.

*

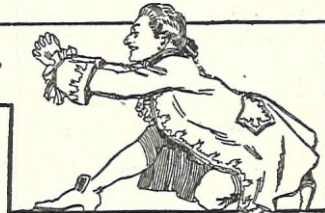

ÅLSKVÄRDA DAGNY! — det är naturligtvis en liten ripost Ni vill, och för en gångs skull skola vi gå Er till mötes, fast det får inte bli någon ful vana. Hvad då först angår antydningen, att Idun 40,000 kvinnliga prenumeranter inte

SEGERPALMEN.

Skådespel i fyra akter af
Hitma Söderberg.

Prisbelönt vid Iduns dramatiska pristäfling.

(Forts.)

Beatrice (resonnerande). Min tanke är den att kapten Bremer tar det här ytterst lugnt. Det är nog honom ganska likgiltigt hvar han har sin fru. För att nu inte tala om något så obetydligt som hennes tankar och känslor. Och då tycker jag verkligen, att hon kan få ha dem hos doktor Hagardt. Det blir hon inte sämre af.

Arwidius. Ett nätt resonemang. Men det kunde man ju tänka sig, att du skulle applådera henne.

Beatrice. Applådera..? Jag inskränker mig till att låta henne sköta sig själf. Det bör man ju göra när ingenting samhällsfarligt är å färde. Eller farligt för andra individer.

Arwidius. Jag skall inte disputeras med dig, Det tjänar ingenting till. Du har din egen moral.

Beatrice. Ja, det har jag. Jag behöfver inte låna andras. (Småler.) Men inte var det väl du ville tala med mig om?

Arwidius. Nej.

Beatrice. Hvad du ser hemlighetsfull ut.

Arwidius. Vi bör kanske vara på tu man hand.

Fru Bendix. Unnar ni inte mig att få höra något intressant!

Beatrice (skämtsamt tröstande). Jag skall berätta dig alltsammans i morgon, mamma!

Fru Bendix (reser sig). Då får jag väl gå och lägga mig då . . . Godnatt, Lennart. Om du bara håller dig lugn och så tänker litet längre än hvad vi fick för trettio, tyrtio år sedan, så går det mycket bra att

komma sams med Beatrice. (*Kysser dotterns kund.*)
God natt, barnet mitt. (*Går.*)

Beatrice (ser på sin klocka. Något nervöst). För-
låt, morbror, jag skulle bara tala med Helena ett ögon-
blick.

(*Går ut. Kommer in igen om en kort stund.*)

Beatrice (i det hon sätter sig). Nu är jag redo!

Arwidius. Jag skall gå rakt på sak. Har tänkt
det länge, men det har precis inte varit något till-
fälle. Därför var det bäst att skapa ett...

Beatrice. Nå?

Arwidius. Hör herr Cassel till dina beundrare?
Det är visst onödigt att fråga.

Beatrice (långsamt). Man kan kanske säga att
han beundrar mig.

Arwidius. Och du?

Beatrice. Det vet du väl?

Arwidius. Jag ville gärna ha klarare svar.

Beatrice. Är jag inte tillräckligt klar?

Arwidius. Du tänker således ta honom.

Beatrice (skrattar). Kära morbror, han hör inte
till dem som låta ta sig.

Arwidius. Jag har känt mig rätt lugn förut; men
nu i kväll — när jag såg er två komma i sällskap —
blef jag haj. Du har då också ett sätt att se så för-
baskadt vänlig ut. Man kunde tro att ni var för-
lofvade. (*Tvärt.*) Är ni det?

Beatrice (skakar på hufvudet).

Arwidius. Nå — skönt.

Beatrice (skrattar). Han har inte friat än.

Arwidius. Jag vet att du sätter honom på en piedes-
tal. Det är en af ditt lifs stora dumheter det, min
flicka. Det är Cassel inte värd. Utan förtjänster är
han ju inte, men större delen är fraser. Och så skall
du komma ihåg hvilket lockbete dina pengar är och
Cassel —

Beatrice (afbryter). Jag upprättar paktum natur-
ligtvis!

Arwidius (djupt allvarlig). Tror du verkligen inte,
Beatrice, att jag vill ditt bästa? Så alldeles utan män-
niskokänedom är jag dock inte. Och Cassel värderar
inte jag så särdeles mycket. Det gör knappast en enda
tänkande människa. Man har snarare lättare för att
emellanåt förakta honom.

Beatrice (kort och skarpt). Glöm inte att jag är
fullvuxen, morbror! Föraktar! Tror du någon för-
aktar en Eugen Cassel? Man fruktas honom. Så som
rätten och sanningen och framtiden alltid har fruktats.
— Nu tala vi inte mer om det. — Kan det trösta dig
att aldrig blir fru Cassel?

*Arwidius (är tyst några ögonblick, under det hans
min klarna allt mer och mer. Reser sig. Förtjust
och halft högtidligt).* Det var det klokaste, min kära
Beatrice, som du har sagt under dina tjugusex år.
Det vill säga den sista meningen. Min allra djupaste
tacksamhet. Nu återstår bara att säga godnatt för
mig.

Beatrice (i det hon räcker honom handen). Tänk
att jag kunde göra dig glad en gång!

Arwidius. Jag bekänner att det nästan var mer än
jag väntat!

*Beatrice (följer honom ut. Kommer in igen. Bör-
jar ta fram brefbuntar och papper ur ett skåp. Af-
bryter detta för att ringa. Fortsätter igen).*

Jungfrun (i dörren). Hvad vill fröken?

Beatrice (ordnar med brefven). Du känner ju stats-
rådet Wærnhagen.

Jungfrun (öfverraskad). Är det han som skall
komma?

Beatrice (mycket intresserad af brefven). Ja. Ett
statsråd får arbeta både dag och natt! Han kommer
hit för att gå igenom den här brefsamlingen — min
store farfars visdom finns i den. Och den kan stats-
rådet Wærnhagen behöfva en smula af i riksdagen i
morgon.

Jungfrun. Men är fröken tvungen att vara oppe?

Beatrice. Vi få offra oss för fosterlandet litet hvar!
För resten hinner vi nog med det på ett par timmar.
— Du kan emellertid gå och lägga dig nu.

*(Jungfrun står kvar ett ögonblick med eftertänksam
min. Går.)*

Beatrice. Helena...

Jungfrun (kommer tillbaka).

Beatrice (med ej fullt säker stämma). Jo... du
behöfver inte alls tala om det här för mamma. Jag
har sagt för henne att jag skall sitta uppe och skriva.
Du skall naturligtvis inte heller tala om det för någon
annan.

Jungfrun (nickar).

Beatrice. Det är onödigt, ser du.

(*De två kvinnornas blickar mötas för några se-
kunder.*)

*Beatrice (går fram till henne och tar henne om
axlarna med ett litet leende.)* Du vill ju göra mig den
tjänsten?

*Jungfrun (nästan upprörd. Med trofasta, fuktiga
ögon).* Kara välsignade fröken...

Beatrice. Tack... (*Lyssnar.*) Nu är han här.

llar ut.

Jungfrun. Hvad ögonen lyste på henne! (*Skakar
på hufvudet med en bekymrad min. Går.*)

(*Efter en stund komma Wærnhagen och Bea-
trice in.*)

Beatrice (visar på bordet där brefven ligga). Här
är nu brefsamlingen. Som jag skall hjälpa stats ådet
gå igenom (*Ser på honom med allvarsam min och
djupa, glittrande ögon. De stå tysta en stund; därpå
går Beatrice till honom och lägger armarna om hans
hals.*) Min älskade... min älskade...

Wærnhagen (knappt hörbart). Men det är ju bara
en dröm...

Beatrice (räcker honom munnen till kysrar).

Wærnhagen. ... Jag kommer nog aldrig att tro
att det är sant. Inte ens när jag får hålla dig i mina
armar...

Beatrice. Vänta bara... Tiden skall lära dig
Nästa år finns ingen säkrare sanning för dig.

Wærnhagen. Nästa år...? Inte har jag dig då.

Beatrice (långsamt). Du har mig alltid. Så länge
jag lefver. Och jag tror att du också har mig sedan.

Wærnhagen (med smärtsam höflighet). Det är
omöjligt! Du kan inte vara nöjd med detta. Jag har
ju ingenting att ge dig. Inte platsen som hustru.

Beatrice (fast. Med strålgång i ögat). Den plats
jag nu har vill jag inte byta bort för alla jordens
skatter. För mig finns ingenting mer att begära. Låt
mig slippa säga det en enda gång till! Vi ha ju så
mycket annat att tala om! — Vi ska sätta oss och
vara förståndiga en stund. (*De sätta sig. Han vid
ena kortändan af bordet och hon i stolen intill. De
nicka leende åt hvarandra.*)

Beatrice. Hvad har sagts i konseljen i dag?

Wærnhagen. Jag vet inte. Jag har bara tänkt på
dig. (*Fattar hennes hand.*) Tror du jag har tid till
något annat nu! Och så längtade jag efter den här
stunden... längtade så att allt annat försvann. Jag
har aldrig anat att en sådan längtan kunde finnas. Och
det var ändå inte första gången! Under de sista åren
ha många timmar upptagits af tankar och drömmar,
som jag själf kallat för vansinniga... så jag räknat
ut hvar jag skulle få se dig! Hur många planer jag
smidt! Det måste du ha märkt hela tiden.

Beatrice. Ja, jag såg snart nog att du blef glad
öfver att träffa mig. Och att du sedan inte gärna
brydde dig om någon annan. Men märkte inte också
du hur glad jag blef?

Wærnhagen. Kanske. Men jag trodde det inte.
Inte förrän dagen i Uppsala. Då tyckte jag du var en
annan.

Beatrice. Därför att jag allvarligt föresatt mig att
någon gång börja visa en smula af mitt innersta. Jag
förstod att jag eljes måste ta första steget... börja
tala. Eljes hade vi ju hela vårt lif gått bredvid hvar-
ann utan att... utan att skänka hvarann glädje. Och
du har ingen tid att förspilla. (*Reser sig upp; kysser
hans panna och smeker hans tjocka gråa hår.*)

Wærnhagen. Hvad skall jag kunna skänka dig
för glädje!

Beatrice (sätter sig. Med lysande ögon). Åh...
tror du jag kan beskriva hvilken lycka det är att se
dig här. Och så se dig glad! För det är du ju —
inte sant? Trots du ser så allvarlig ut.

Wærnhagen (betvingar sin rörelse). Lyckan är för
stor, Beatrice. Jag är nästan rädd för att inte kunna
bära den. Inte var jag den som du skulle älska.
(*Stannar. Fortsätter leende i annan ton.*) Om du
visste i hvilken skräck jag gick ett par dagar — för
Cassels skull. Kuriöst nog tänkte jag aldrig på ho-
nom förr. Men så skrämde Thomas mig — och n gon
mer. — Är det möjligt att du har varit likgiltig för
Cassel? Ni två skulle ju ejes ha passat för hvarann
som få. Det inser jag nu mycket väl.

Beatrice. Just så tänkte också jag — för ett par
tre år sedan. Och jag gjorde mitt bästa för att få en
liten eld att brinna. Men jag måste uppge försöket.
Kommer du ihåg en middag hos justitierådet Troil?
För längesen?

Wærnhagen (ler). Tror du att en enda gång är
glömd! Då jag fatt vara tillsammans med dig!

Beatrice. Cassel satt emellertid midt emot mig.
Och du satt litet längre bort. Den gången var det
min mening att förälska mig i Cassel! Men för hvar
gång jag tänkte se på honom, flög mina ögon till dig.
Det var som förtrolladt. Till sist kom jag näst n som
i ett slags uppror. Du hörde ju inte alldeles till mitt
folk. Och så var du ju gift och hade två stora barn.
(*Fortsätter efter några sekunders tystnad.*) På den
tiden trodde jag visst, att sådant var till ett hinder
för kärleken. Men den slår nog broar öfver långt
stridare strömmar — det vet jag nu.

Wærnhagen (ser på henne nästan frånvarande.)
... Men är det sant, Beatrice! Allt hvad man har
drömt om kärleken — det mest underbara — ja, så-
dant som inte ens vågat bli drömmar — det är ju
verklighet!

Beatrice (leende). När började du tänka öfver kär-
leken?

Wærnhagen. Inte innan jag gifte mig. Hvad jag
då kände har ingen släkt-sap med detta. När jag varit
gift några år... och alltsammans hade krossats...
inte ens de anspråkslösaste illusionerna fanns kvar —
då hände det ibland att jag kunde sitta och bygga
luftslott. Fantisera om sådant som jag egentligen
inte alls trodde på. Paradiset's ljulighet, Beatrice!
Det som du nu skänker med fulla händer. (*Fattar
hennes händer.*) Kom...

*Beatrice (stiger upp och ställer sig bredvid honom.
Smeker hans hår.)*

*Wærnhagen (drar henne ned på sitt knä. Kysser
hennes).* ... La grande amoueuse...

Beatrice (smyger sig tätt intill honom. Sakta).
Nu skulle tiden stå stilla.

(*Paus.*)

Wærnhagen (i plötslig oro). Men är du lycklig,
Beatrice? Jag kan bli full af ångest för din kull. Jag
har ju inte ens ungdom att bjuda dig. (*Med ett litet
småleende.*) Nu vore min sons ålder afundsvärd.

Beatrice. Inte kan en så ung man älska? Därtill
kräfv's de femti årens visdom. (*Ser på honom leende
och lyckostrålände. Kysser honom.*)

*Wærnhagen (sitter länge tyst. Ansiktet är som
förklaradt. Slutligen förändras uttrycket och något
vemodigt, tankfullt kommer i stället. För sig själf
nästan).* Hur annorlunda skulle det inte ha kunnat
vara...

Beatrice. Hvad menar du?

Wærnhagen. Jag skulle ha träffat dig förut, Bea-
trice.

Beatrice (i oro). Men du är ju glad nu... Du
kan ju känna glädje? Den eifad du ju starkare nu —
har du ju sagt — än hvad du skulle ha gjort för tjugu
år sedan.

Wærnhagen. Tusen gånger starkare, min älskade.
Det var inte det jag tänkte på. — Men jag kunde ha
varit en annan...

Beatrice. Ja, lycklig.

Wærnhagen. Och god och rättfärdig.

Beatrice (skämtande). Det blir aldrig för sent för
en syndare att sig omvända och bättra!

Wærnhagen. Jo. I det fallet kan endast några
dagar betyda så mycket. — Det är vanskligt — för
sommiga af oss — att lefva rätt. Isynnerhet då vi se
olyckan tätt inpå oss — färdig att ta ett tag om
strupen. —

Beatrice (afbryter). Vi ska aldrig låta olyckan
komma till oss.

Wærnhagen (kysser hennes händer). När du är
med, då tror jag att allt lyckas! I ditt sällskap blir
det ljust — man behöfver inte ta miste om vägen.

Beatrice (smeker hans kind). Jag blir så glad öf-
ver dina vackra ord. Men jag förtjänar dem nog inte
riktigt — därför skall du inte ta upp tiden med det
ämnet. (*Kysser honom lätt. Reser sig och återtar
sin förra plats.*) I stället ska vi tala om det som är
viktigt och stort — det som jag tänker på jämt. Och
som du också tänker på. Om du visste hvad jag är
glad öfver din stora tanke! Nu har du kanske allt
färdigt? (*Betraktar honom i glad förväntan.*)

*Wærnhagen möter ej hennes blick. Är sysselsatt
med att studera utskriften på ett af brefven, som
ligga framför honom.* Nej... inte än. Ännet vidgar
sig. Och jag måste expediera annat arbete först.

(*Forts.*)

LINGONS

Lingonsaft (sör) samt Blåbärssaft för med bruk (osockrad) äro synnerligen hälsosamma och ordinerades af herrar läkare i flera fall af sjukdomar

Kontrollant: Prof. G. Lagerheim. Guldmédaljer. Norrköping 1906. Lund 1907.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 8-14 MARS 1908.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med fiskstufning (rester af fisk sedan lördag); mjölk; kaffe eller te med potatismjölsmakelser. Middag: Soupe à la Hedin; gös i frytied med äppelmos; entrecôtes i vin med spansk säs och brynt potatis; ananasglass med vatten och mandelmusslor.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; jämtska kotletter med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kott lambringa med curry och ris; sviskonoppra med vispad grädd och skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; glödstekt sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ugnstekt rebbensspjäll med potatis och lingon; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt rebbensspjäll med brynt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afred lammbuljong (spadet från måndag) med grönsaker; stekt sik med gräddsås och potatis.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med

äggstanning och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Renbiffar med potatis och lingon; lika-mycket-tårta.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa på brysselkål med frikadeller; tunna pannkakor med sylt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekta ägg med hvetebröd; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kott fläskkorf med rotmos; stänkavalling.

RECEPT:
Omelett med fiskstufning (f. 6 pers.). Stufning: 4 hg. gädda, vatten, 1 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. ättika, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 3 dcl. fiskspad, 3 dcl. tunn grädd, salt, socker, vitpeppar, 1 äggula.
Omelett: 5 äggulor, 5 dcl. god grädd, 1 tsk. hvetemjöl, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker.
Till pannan: 1 tsk. smör, 1 msk. fint stötta skorpor.
Beredning: Gäddan urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk samt inguides med 1/2 msk. af saltet och ättikan. Den nedlägges i varmt vatten tillsatt med resten af saltet och får koka tills fenorna lossna, då den upptages och skinet adfrages genast. När fisken är kokt, urbenas den och skäres i små tärningar. (Ofverblifven fisk kan även med fördel användas.) Smör och mjöl sammanfråsas, fiskspadet och grädden tillsätts litet i sänder, under flitig rörning. Såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och afredes med den uppvispade äggulan. Fisktärningarna läggas och stufningen hålles varm i vattenbad, medan omeletten gräddas.
Omelett: Äggulor och hvitor skiljas. Äggulorna vispas tillsammans med mjölet, saltet, sockret och grädden. Och sist nedskäras de till hårdt skum slagna hvitorna. Smeten hålles i smord och brödbestrod omelettpanna och gräddas ljusgul i ordinär ugnsvärme. Stufningen lägges på ett rundt serveringsfat och omeletten stjälpes genast öfver.
Soupe à la Hedin (f. 6 pers.). 2 kalvbräss, 2 lit. stark, klar buljong, 1 knippa persilja, 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, saften af 1/2 citron, 1/2 dcl. madeira, vitpeppar, salt, 2 äggulor.
Beredning: Kalvbrässen sköljes väl och blancheras. (De läggas i kallt vatten tillsatt med salt och få koka 10 min.). Buljongen kokas upp med persiljan, brässen läggas och få koka tills de äro hvita och fasta, då de tagas upp och skäras i små fina tär-

Finast i smak och näringsrikast äro

VÄRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

Hofregryns & Hafremjöl

PARETER.

— Vårgårda —
Proton-hafremjöl!

ningar, som läggas i soppskålen. Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen silas och tillsättes litet i sänder, under rörning och soppan får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med citronsaften, vinet och kryddorna. Äggulorna vispas upp och tillsätts, soppan får därefter ej koka, den upphålles i soppskålen och serveras mycket varm.

Ananasglass med vatten (f. 6 pers.). 1 burk ananas à 1 kr., 125 gr. strösocker, 6 dcl. vatten, 2 gr. citronsyra, 1-2 äggvitor.
Beredning: 2 tredjedelar af ananassen skäres i små tärningar, och stötes i stenmortel tillsammans med sockret samt passeras genom härsikt. Vattnet och den fint stötta citronsyran tillsätts, hvarefter blandningen omröres väl. Sist nedröres den lätt upplagda äggvitorna. Massan hålles i glassmaskin att frysa. När glassen är halffrossen, då man vefvat omkr. 8 min., tillsättes resten af ananassen, skuren i små tärningar, hvarefter frysningsfortsättes omkr. 10 min. Glassen nedpackas i glassmaskin eller glassdosor och fryses ytterligare omkr. 2 tim. Den serveras tillsammans med någon färgad glass eller med mandelässa.

Kott lambringa med curry och ris (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. färbunga, 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt, 1 liten knippa persilja.
Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, 1/2 lit. köttspad, curry efter smak, 1 msk. vatten.
Ris: 2 dcl. risgryn, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 1/2 tsk. curry.
Beredning: Bringan knäcks och tvättas med en duk doppad i hett vatten, den påsättes i kokande vatten.

skummas och saltas. Köttet får därefter sakta koka, tills det är mört ell. omkr. 2 tim. Det tagas upp och skäres i lagom stora bitar, hvilka täckas öfver för att hållas varma. Spadet silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, spadet tillsättes, litet i sänder, under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med curry, utrördt i 1 msk. vatten.
Risgrynen sköljas i hett vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka mjuka, då de upphålles på durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insätts därefter genast i varm ugn, och omröres ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten adunstat: Riset upplägges i en kran på serveringsfatet och beströs med litet torr curry. Köttet ordnas midt på fatet och såsen hålles öfver.
Ugnstekt rebbensspjäll (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. rebbensspjäll, 1 1/2 msk. salt, 1/4 tsk. vitpeppar, 1 tsk. senap, 1 msk. smör (20 gr.), 1/2 lit. buljong eller vatten.
Till garnering: 2 hg. katrinplommon, persilja.
Beredning: Rebbensspjället, som bör vara tunnt skuret, knäcks, tvättas med en duk doppad i hett vatten, inguides med kryddorna och får ligga till följande dag. Smöret brynes i en långpanna, rebbensspjället lägges med den köttiga sidan upp och brynes väl i ugnen på båda sidor samt spådes med den kokande vätskan, litet i sänder. Köttet får därefter steka tills det är mört, omkr. 1 1/2 tim., under det att det öfveröses och spådes hvar 10 min. Rebbensspjället skäres i vackra bitar och serveras varmt eller kallt, garneradt med katrinplommon och persilja. Köttskyn silas, skummas noga och serveras som sås.
Stekt sik med gräddsås (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. sik, 1 1/2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 1 ägg, 1/2 kkp. stötta skorpor, 1 msk. hvetemjöl, 1/2 hg. smör, 3 kkp. grädd, 3 msk. hackad persilja.
Beredning: Fisken fjällas, rensas och sköljes väl. Den skäres upp i ryggen, ryggbenet och alla småben borttagas och filterna gnidas in med ättika och salt. De penslas därefter med det uppvispade ägget och vändas i en blandning af de stötta skorporna och hvetemjölet. Fisken brynes därpå kokastigt i smöret, i en stekpanna, hvarefter den nedlägges hvarfals med persiljan i en bleckform, smord med resten af smöret. Sist påhålles grädden och ett lock pålägges, hvarpå formen insättes

SOLO-KÄFFE

från
A.-B. Malmö Kaffekompani.
H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svenska patentet n:o 20016 är
det bästa, renaste och drygaste
JÄVA-KÄFFE
som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Speceriaffärer.

i ugnen, och fisken får steka omkr. 1/2 tim. Den serveras i formen.
Soppa på brysselkål (f. 6 pers.). 25 brysselkålshufvud, vatten, salt, 1 1/2 hg. magert fläsk, 1 liten rödlök, 1 msk. smör, 2 1/2 lit. efterbuljong, 1 1/2 msk. mjöl, salt, vitpeppar, socker.
Beredning: Kålen rensas, sköljes, förvålles (utan lock) i kokande saltadt vatten omkr. 10 min., hvarefter den upplägges på sikt, så att vattnet får väl afrinna. Fläsket skäres i tärningar, löken skalas, hackas fint och fräses i smöret tillsammans med fläsket omkr. 10 min. Kålen hackas fint tillsammans med mjölet och nedlägges jämte fläsk i den kokande buljongen, hvarefter soppan får koka 1 1/2-3/4 tim. Soppan silas, om så önskas, afsmakas med kryddorna och serveras med stekt bröd (croustons).
Stekta ägg med hvetebröd (f. 6 pers.). 1 sextonöres hvetebröd, 2 msk. smör (40 gr.), 8 ägg, 1 msk. smör (20 gr.), 8 ansjovisar.
Sås: 3 dcl. stark köttsky, 1/2 msk. mondaminnmjöl, 1/2 vinglas sherry.
Beredning: Brödet skäres i skifver. Smöret brynes i en tackjärspanna, brödskefivorna läggas och stekas vackert ljusbruna. De upplägges på varmt serveringsfat. Äggen stekas i plättpanna och upplägges på brödskefivorna. På hvarje ägg lägges en rensad och urbenad ansjovis korsvis. Köttskyn kokas upp och afredes med mondaminnmjölet utrördt i vinet. Såsen får koka under rörning i 5 min. och upphålles på fatet. Anrättningen serveras som frukosträtt.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Epidemisjuksköterskebefattningen

i Vänersborg

kungöres ledig att tillträda den 1 nästa april. Lön 600 kr. jämte fritt vivre och husrum å epidemisjukstugan, dessutom bidrager staden med 25 kr. årligen till pensionsavgift. Kompetensvillkor: hafva genomgått af Kungl. M:t godkänd sjuksköterskeskola och en månads tjänstgöring å större epidemisjukhus. Ansökningar ingifvas till Hälsovårdsnämnden i Vänersborg före d. 10 mars 1908.

Barnsköterska.

Ordentlig och pålitlig barnsköterska, som äger förmåga att handleda fem barn i ålder 2 till 11 år, erhåller genast eller till den 24 april plats mot hög lön, med företräde för person, som tjänstgjort å barnsjukhus. Betygsafskrifter, åtföljdt af fotografi, torde sändas till disponent C. G. Schultz, Helsingborg.

Vid Växjö Elementarläroverk för flickor

blir till nästa läsår plats ledig för lärarinna med undervisningsskyldighet i matematik och fysik på högre stadiet samt i något af ämnena svenska, historia eller geografi på mellanstadiet. Lön 1,500 eller 1,600 kr., beroende på kompetens. Pensionsbidrag. Ansökningar insändas före den 20 mars till skolans föreståndarinnor.

Kammarjungfru,

skicklig i klädsömnad samt försedd med bästa rekommendationer erhåller föredelaktig plats om betyg sändes till »Redbar», Iduns exp.
LÄRARINNA sökes för några barn, som önska inträde i läroverkets lägre klasser. Svar med löneanspråk m. m. till R. Karlsson, Tving. (Blekinge).

Föreståndarinneplats

för mathållning vid bruk åttjänstemän och resande finnes ledig att tillträda den 1 april. Svar med uppgift om föregående verksamhet till Lessebo Brukskontor, Lessebo.

Föreständarskeplatsen

vid Visby hospital är ledig. Lön 625 kr. om året med 10, 20, 40 proc. förhöjning efter resp. 2, 5, 10 års tjänstgöring, 125 kr. kostförbättrings-pennningar samt allt fritt, äfven tjänstekläder. Till direktionen ställda ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg torde insändas till anstaltens läkare före den 20 mars.

Vid Västerbottens läns sinnesslöanstalt

i Umeå, blir 1 nästk. sept. plats ledig för en lärarinna. Om aflöningsvillkor m. m. lämnar anst. föreståndarinnan upplysningar. Ansökningar, åtföljda af kunskaps- och läkarbetyg, torde före 1 april insändas till styrelsen, adress Västerhiske. STYRELSEN.

UNG, enkel flicka, kompetent och villig att mot fritt vivre och någon ersättning, läsa upp en 11-årig flicka i elementarskolas 2, event. 3 kl., erhåller plats 1 maj å friskt och vackert beläget landtställe i Västergötland. Svar till »Ingrid», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG, bildad flicka önskar plats i verkligt kristligt, bildadt och ordningsfullt hem att deltaga i hushållet. Har genomgått hushållsskola och är för öfrigt hushållsven. Svar till »1888», Filial postkont. vid Järntorget, Göteborg p. r.

VÄRDINNA, cirka 30 år, hälst något språk- och pianokonst, sökes för välbergad köpmansfamilj, ånkling och fyra barn, i mindre stad i Blekinge. Ansökan och foto, till »Godt hem», Iduns exp.

HUSFÖRESTÄNDARINNA.

Plats är ledig i ett litet hem där husmoder saknas. Lön 360 kr. pr år. Den reflekterande bör ha lifligt och gladt humör. Svar med ref. sändas till »A. S. H.», Kalmars p. r.

TVÄ lärarinneplatser vid Folkhögskolan i Gamleby.

En hufvudsakl. i väfnad, sång och folklekar, en i huslig ekonomi. Vidare upplysn. af direktör H. Hanson, Gamleby, som mottager ansökningar intill 1 april.

FLICKA, som vill åtaga sig matlagning och bakning, samt öfriga köks-görömlar får god plats hos bruks-förvaltarefamilj. Svar »24 april» till Iduns exp.

Kungörelse.

Som den af Göteborgs och Bohus läns landsting aflönade sjuksköterskebefattningen i Jörlanda distrikt blifver från och med den 1ste april 1908 ledig, äga sökande till nämnda befattning att senast före den 15 nästa mars till landstingets sekreterare, länsnotarien E. Thorin, adress Göteborg, insända sina till landstingets förvaltningsutskott ställda ansökningar, åtföljda af prästbevis samt de öfriga intyg, på hvilka sökande vill sig åberopa.
Angående berörda befattning meddelas:

att för att kunna till sköterska antagas fordras god frejd, god hälsa och tillräckliga kroppskrafter samt godkända vitsord öfver genomgången sjuksköterskekurs vid något af sjukhusen i Göteborg, Stockholm, Uppsala eller Lund eller annan därmed jämförlig sjukvårdsanstalt samt minst en månads tjänstgöring å något epidemisjukhus helst i Göteborg eller Stockholm;

att sköterskan tillsättes på tre månaders uppsägning;
att årliga lönen är 750 kr., med rätt för sköterskan att efter väl vitsordad tjänstgöring från och med det kalenderår, som infölle näst efter det fem år förlutit, sedan hon tillträd sin tjänst, åtnjuta årligt ålderstillägg af 50 kr. samt efter ytterligare fem års förlopp ett andra ålderstillägg af 50 kr. om året;

att för enskild vård af icke smittosam sjuk, sjuksköterskan äger att uppbära 50 öre pr dygn af den, som hennes biträde påkallat; samt
att landstinget beviljat anslag till instrument och förbrukningsartiklar. Göteborg den 20 febr. 1908.
Göteborgs och Bohusläns landstings Föreläsningsutskott.

BILDAD, anspråkslös flicka erhåller plats som sällskap och hjälp mot fritt vivre i stilla hem på landet å egenom vid Mälaren. Svar till »Mars 1908», Strömsholm.

Plats som Epidemisköterska

i Södermanlands läns landstings tjänst finnes ledig från den 1 nästk. maj. Platsen sökes före den 20 mars hos undertecknad, som jämte dr G. Ramberg, adr. Flen, lämnar närmare upplysningar. Lönen är pr år 600 kr., hvar-till kommer 50 kr. i hyresbidrag.
Schiringe & Flen den 20 febr. 1908.
I. von Knor irg,
Ordf. i Landstingets Epideminämnd.

För barnens hud är det ytterst nödvändigt att den mildaste och finaste tvål användes

“Hylins öfverfettade Barntvål”

besitter dessa egenskaper, och den har därigenom blifvit oundgänglig för barnkammaren.

Hylin & Co, Fabr. Aktiebolag,

Kungl. Hofleverantör,
Stockholm.

BARNKÄR, enkel flicka af god familj får plats att sköta tre flickor, 8-5 år samt deltaga i alla inomhus förekommande görömlar. Helst musikalisk, kunnig i handarbete och sömnad. Referenser fordras. Svar helst med foto, till fru B. Indebetou, Vestervik.

EN HUSJUNGFRU, renlig, arbetsam och ordentlig får plats på landtegendom i Jämtland, den 28 april. Den sökande bör vara fullt kunnig i tvättning och strykning. Lön 180 kr. pr år. Goda betyg fordras. Svar till Fru Hilda Holmberg, Strånäset, Bomsund.

BILDAD flicka erhåller plats mot fritt vivre under deltagande af i ett hem förefallande görömlar i stilla familj i Hernösand med tillfälle till öfning i tyska. Svar till »Mikros», Iduns exp.

PLATS som hushållerska finnes å herregård på stort bruk i Gestrikland. Sökande bör vara skicklig i matlagning bakning och slakt; ordentlig samt tillräckligt stadgad för att komma handleda tjänarne. Svar med ref. och löneanspråk till »Vänligt sätt», Iduns exp.

FRISK och hurtig bättre flicka, som är villig deltaga i ett hems görömlar för genast plats på naturkönt ställe i Dalarne, när järnvägsstation och ångbåtsbrygga. Hon kommer att betraktas som medlem af familjen. Svar till »K. C. L.», Tidningskontoret i Leksand.

Jungfru,

kunnig i servering samt inomhus förefallande görömlar, villig, ordentlig och barnkär med bästa rek. erhåller plats den 28 april hos kommandörkapten Feychting, Karlskrona.

VID Karlskoga Realskola (samskola) anställes nästa läsår en lärarinna med lön af 1,400 kr. Sök. med kristendom som hufvudsak har företräde. Ansökan med fullständig betyg och ställd till styrelsen insändes före 1 april till dr Näsby, före den 25 mars.

Barnjungfru,

pålitlig och ordentlig erhåller plats 24 april för skötsel af 2 barn på 2-4 år samt till hjälp med ett spädt barn. Företräde äger den som genomgått kurs i barns skötsel. Svar med betyg och hälst foto, till »E. W. W.», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Husjungfru.

Stadgad, duglig husjungfru får plats 24 april å Tofverums herrgård om ansökan ställes till fru Emilie Boréll, Tofverum.

I officersfamilj,

beboende egen villa, med alla nutida bekvämligheter, i Sala, finnes den 24 inst. april platser lediga för två husjungfrur, den ena hufvudsakligen för servering, den andra för städning och sömnad. Löner 200 kr. Den som förut tjänat på större herrgård, har företräde. De bästa rek. fordras. Svar till fru P. Zethelius, Sala.

För kvinnliga kursen

vid Jönk. läns folkhögskola, som börjar den 2 nästk. maj och fortgår 12 veckor, önskas en lärarinna i pedagogisk slöjd o. väfnad. Lön 300 kr. Ansökningar torde insändas till doktor V. Öberg, Näsby, före den 25 mars.

Värdinneplats.

Disponent vid ett af våra större bruk i Bergslagen söker person lämplig att förestå större ungarlshushåll. Sökanden bör äga förmåga att jämväl under vårdens tidtals inträffande längre resor kunna förestå hushållet och fullgöra förekommande representationsplikter. Kunskap i finare matlagning önskvärd, dock ej nödvändig. Alder omkr. 25 år. Lön enligt öfverenskommelse. Svar med foto, samt ev. relationer före 10 mars till »R. E. God framtida», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.